

ÅRSRAPPORT 2019



Cvr.nr. 5478 7316
St. Rise Landevej 10, 5970 Ærøskøbing

Godkendt på Sparekassens ordinære repræsentantskabsmøde, den 12. marts 2020

Dirigent

Mads Kromann

Indholdsfortegnelse:

Oplysninger om Sparekassen	side 3
Ledelsespåtegning	side 4
Den uafhængige revisors erklæringer.....	side 5
Ledelsesberetning	side 9
Ledeshverv og alder	side 23
Resultatopgørelse	side 25
Balance	side 26
Egenkapitalopgørelse	side 27
Noter:	
1 Væsentlig anvendt regnskabspraksis	side 28
2 Væsentlige skøn	side 36
3 Finansielle risici og politikker	side 39
4 Kapitalforhold	side 44
5 Nøgletal	side 45
6 Renteindtægter	side 46
7 Negative renteindtægter.....	side 46
8 Renteudgifter	side 46
9 Gebyrer og provisionsindtægter	side 46
10 Kursreguleringer	side 46
11 Udgifter til personale og administration	side 47
12 Andre driftsudgifter	side 48
13 Nedskrivninger på udlån m.v.	side 48
14 Skat	side 48
15 Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	side 49
16 Udlån og andre tilgodehavender	side 49
17 Obligationer til dagsværdi	side 52
18 Aktier	side 52
19 Aktiver i puljeordninger	side 52
20 Immaterielle aktiver – kunderelationer.....	side 52
21 Grunde og bygninger.....	side 52
22 Øvrige materielle aktiver	side 53
23 Udskudte skatteaktiver og skatteforpligtelser	side 53
24 Indlån og anden gæld	side 53
25 Indlån i puljeordninger	side 54
26 Efterstillede kapitalindskud	side 54
27 Eventualforpligtelser	side 54
28 Valutaeksponering	side 55
29 Nærtstående parter	side 55
30 Anvendt regnskabspraksis	side 56

Oplysninger om Sparekassen:

Hovedkontor:

Navn: Rise Flemløse Sparekasse
Binavne: Rise Spare- og Lånekasse og Flemløse Sparekasse
Adresse: St. Rise Landevej 10, 5970 Ærøskøbing
CVR-nr.: 5478 7316
Registreringsnr. 0847
Hjemstedskommune: Ærø
Telefon nr. 6252 1408
Hjemmeside: www.sparekassen.dk
E-mail: post@sparekassen.dk

Svendborg Afdeling:

Adresse: Fåborgvej 64, 5700 Svendborg
Telefon nr. 6220 0000

Flemløse Afdeling

Adresse: Kirkebjergvej 13, 5620 Glamsbjerg
Telefon nr. 6472 1658

Søby, pengeautomat

Adresse: Havnevejen 1, 5985 Søby

Bestyrelse

Gårdejer Leif Juul Sørensen (formand)
Leder Ole Kjær Jensen (næstformand)
Sælger Gert Mikael Olsen
Teknisk konsulent Henrik Buur
Restauratør Pia Fuglsang Rasmussen
Servicechef Hanne Herzog
Personalekonsulent Anne J. Nielsen
Rådgiver Maj-Britt Kisby
(medarbejdervalgt)
Gårdejer Rasmus P. Rasmussen
Direktør Niels Riis

Direktion

Sparekassedirektør Bjarne V. Nielsen

Revision

Deloitte
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
Weidekampsgade 6
2300 København S

Oversigt over medlemmer af repræsentantskabet og personalet kan ses på vores hjemmeside www.sparekassen.dk

Ledelsespåtegning

Bestyrelsen og direktionen har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2019 for Rise Flemløse Sparekasse.

Årsrapporten er aflagt i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af Sparekassens aktiver, passiver, og finansielle stilling pr. 31. december 2019 samt af resultatet af Sparekassens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2019.

Ledelsesberetningen indeholder efter vores opfattelse en retvisende redegørelse for udviklingen i Sparekassens aktiviteter og økonomiske forhold, samt en beskrivelse af de væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer, som Sparekassen kan påvirkes af.

Årsrapporten indstilles til repræsentantskabets godkendelse.

Rise, den 20. februar 2020

Direktion

Bjarne V. Nielsen
Sparekassedirektør

Bestyrelse:

Gårdejer Leif Juul Sørensen
Formand

Leder Ole Kjær Jensen
Næstformand

Sælger Gert Mikael Olsen

Servicechef Hanne Herzog

Personalekonsulent Anne Jeppe Nielsen

Restauratør Pia Fuglsang Rasmussen

Gårdejer Rasmus Peder Rasmussen

Direktør Niels Riis

Teknisk konsulent Henrik Peder Buur

Rådgiver Maj-Britt Kisby
(medarbejdervalgt)

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til repræsentantskabet i Rise Flemløse Sparekasse

Konklusion

Vi har revideret årsregnskabet for Rise Flemløse Sparekasse for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2019, der omfatter resultatopgørelse, totalindkomstopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis. Årsregnskabet udarbejdes efter lov om finansiell virksomhed.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af Sparekassens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2019 samt af resultatet af Sparekassens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2019 i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed.

Vores konklusion er konsistent med vores revisionsprotokollat til bestyrelsen.

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit ”Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet”. Vi er uafhængige af Sparekassen i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA’s Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Efter vores bedste overbevisning er der ikke udført forbudte ikke-revisionsydelser som omhandlet i artikel 5, stk. 1, i forordning (EU) nr. 537/2014.

Vi blev første gang valgt som revisor for Rise Flemløse Sparekasse den 30. marts 2017 for regnskabsåret 2017. Vi er valgt årligt ved repræsentantskabsbeslutning i en samlet sammenhængende opgaveperiode på 3 år frem til og med regnskabsåret 2019.

Centrale forhold ved revisionen

Centrale forhold ved revisionen er de forhold, der efter vores faglige vurdering var mest betydelige ved vores revision af årsregnskabet for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2019. Disse forhold blev behandlet som led i vores revision af årsregnskabet som helhed og udformningen af vores konklusion herom. Vi afgiver ikke nogen særskilt konklusion om disse forhold.

Nedskrivninger på udlån og hensættelser til tab på garantier.	Forholdet er behandlet således i revisionen
<p>Udlån udgør for Sparekassen 372,4 mio. kr. pr. 31. december 2019, og garantier udgør 273,7 mio. kr. (udlån udgjorde 367,3 mio. kr. og garantier udgjorde 199,3 pr. 31. december 2018). Der er foretaget nedskrivninger på udlån og garantier på 2,3 mio. kr. (netto) i perioden 1. januar – 31. december 2019 i regnskabet (3,3 mio. kr. i perioden 1. januar – 31. december 2018).</p> <p>Fastlæggelsen af forventede nedskrivninger på udlån og hensættelser til tab på garantier er forbundet med betydelig usikkerhed og i et vist omfang baseret på ledelsesmæssige skøn. Som følge af væsentligheden af disse skøn og størrelsen af udlån i Sparekassen er revisionen af nedskrivninger på udlån og hensættelser til tab på garantier et centralt forhold ved revisionen.</p> <p>Principperne for opgørelse af nedskrivninger på udlån og hensættelser til tab på garantier er nærmere beskrevet i anvendt regnskabspraksis og ledelsen har beskrevet håndteringen af kreditrisici samt vurdering af nedskrivningsbehovet i note 1, 2 og 3 i regnskabet.</p> <p>De forhold vedrørende udlån, som indeholder størst skøn, og som derfor kræver øget opmærksomhed ved revisionen er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identifikation af eksponeringer, som er kreditforringet. • Parametre og ledelsesmæssige skøn i den anvendte beregningsmodel for fastlæggelsen af de forventede tab i stadie 1 og 2. • Værdiansættelse af sikkerheder og fremtidige pengestrømme, herunder ledelsesmæssige skøn knyttet til fastlæggelsen af forventede tab i stadie 3 	<p>Baseret på vores risikovurdering har revisionen omfattet en gennemgang af Sparekassens relevante forretningsgange for udlån, test af relevante kontroller og analyse af udviklingen i kreditkvaliteten på udlån og herunder størrelsen af nedskrivningerne samt hensættelserne til tab på garantier.</p> <p>Vores revisionshandlinger har bestået af test af relevante kontroller vedrørende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Løbende vurdering af kreditrisikoen. • Vurdering og validering af input og forudsætninger anvendt i beregning af nedskrivningerne samt hensættelser til tab på garantier i stadie 1 og 2. • Fastsættelse af ledelsesmæssige skøn i modellen og i stadie 3. <p>Vores revisionshandlinger har desuden omfattet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stikprøvevis gennemgang af eksponeringer for at sikre, at der sker rettidig identifikation af kreditforringelse af udlån samt hensættelser til tab på garantier. • Indhentet og evalueret systemrevisionserklæring fra Sparekassens datacentral, der omfatter en vurdering af Sparekassens opgjorte parametre og korrekt inddeling i stadier. • Udfordring af de væsentlige forudsætninger i den anvendte beregningsmodel med særligt fokus på objektivitet og det anvendte datagrundlag. • Udfordring af ledelsesmæssige skøn i den anvendte beregningsmodel med særligt fokus på konsistens samt objektivitet hos ledelsen, herunder udfordring af dokumentation af tilstrækkeligheden af ledelsesmæssige skøn • For udlån klassificeret i stadie 3, har vi stikprøvevist testet, at det opgjorte nedskrivningsbehov samt hensættelser til tab på garantier er i overensstemmelse med lovgivningens retningslinjer herom, herunder anvendte sikkerhedsværdier og scenariefastsættelse.

Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af årsregnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere sparekassens evne til at fortsætte driften, at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant, samt at udarbejde årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere sparekassen, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformation kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugerne træffer på grundlag af årsregnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af sparekassens interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om sparekassens evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i årsregnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at sparekassen ikke længere kan fortsætte driften.
- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af årsregnskabet, herunder noteplysningerne, samt om årsregnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om bl.a. det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Vi afgiver også en udtalelse til den øverste ledelse om, at vi har opfyldt relevante etiske krav vedrørende uafhængighed, og oplyser den om alle relationer og andre forhold, der med rimelighed kan tænkes at påvirke vores uafhængighed og, hvor dette er relevant, tilhørende sikkerhedsforanstaltninger.

Med udgangspunkt i de forhold, der er kommunikeret til den øverste ledelse, fastslår vi, hvilke forhold der var mest betydelige ved revisionen af årsregnskabet for den aktuelle periode og dermed er centrale forhold ved revisionen. Vi beskriver disse forhold i vores revisionspåtegning, medmindre lov eller øvrig regulering udelukker, at forholdet offentliggøres, eller i de yderst sjældne tilfælde, hvor vi fastslår, at forholdet ikke skal kommunikeres i vores revisionspåtegning, fordi de negative

konsekvenser heraf med rimelighed ville kunne forventes at veje tungere end de fordele den offentlige interesse har af sådan kommunikation.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om årsregnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til lov om finansiel virksomhed.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med kravene i lov om finansiel virksomhed. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

København, den 20. februar 2020

Deloitte

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

CVR-nr. 33 96 35 56

Anders Oldau Gjelstrup

statsautoriseret revisor

MNE-nr. 10777

Ledelsesberetning

Hovedaktivitet

Rise Flemløse Sparekasses hovedaktivitet er at udbyde pengeinstitutprodukter til private kunder og erhvervskunder. Kunderne er primært placeret i vores lokalområde på Ærø, Fyn og Sydvestfyn. En midre del af kundemassen er hjemmehørende uden for de nævnte områder, heraf har mange haft tilknytning til Ærø og det sydfynske område eller er henvist til Sparekassen af andre gode kunder eller forretningsforbindelser. Rise Flemløse Sparekasse tilbyder kunderne et bredt sortiment af produkter, kombineret med professionel rådgivning og stor indsigt i de lokale forhold.

Udvikling i aktiviteter og økonomiske forhold

Sparekassen opnåede i 2019 et resultat før skat på 18,6 mio. kr. mod et resultat på 4,1 mio. kr. i 2018, hvilket svarer til en stigning på 14,5 mio. kr. Årets resultat efter skat udgør 16,9 mio. kr. mod 3,7 mio. kr. i 2018, hvilket svarer til en stigning på 13,2 mio. kr.

Resultatet er positivt påvirket af flere særlige forhold. Gebyr og provisionsindtægterne er markant stigende som følge af meget stor konverteringsaktivitet på boligområdet. Baggrunden har været den historisk lave rente, som har fået rigtig mange af vores kunder til at sikre sig en lav fast rente på deres kreditforeningslån de næste mange år.

Yderligere er resultatet ekstraordinært påvirket af salget af 75 % af Sparekassens aktier i Sparinvest Holdings SE til Nykredit. Sektoraktien i Sparinvest Holdings SE har samlet set bidraget med et udbytte på 1,7 mio. kr. og en skattefri kursgevinst på 9,8 mio. kr. i 2019.

Sparekassens nedskrivninger befinder sig ligeledes på et fornuftigt niveau, som er mindre end i 2018. Indeholdt i dette er et yderligere ledelsesmæssigt skøn på landbrugssektoren på 1,3 mio. kr. Baggrunden er de svingende vejrforhold med rigtig tørt vejr det ene år og rigtig vådt vejr det næste år. Derudover vil et evt. udbrud af Afrikanske Svinepest i Danmark, kunne medføre dramatiske ændringer i afregningspriserne.

Resultatet er påvirket negativt af Sparekassens meget store indlånsoverskud, som er placeret i Nationalbanken eller hos samarbejdende kreditinstitutter til negativ rente. Sparekassens store obligationsportefølje indeholder ligeledes en stor del obligationer, som har givet et negativt afkast i 2019.

Resultatet er det bedste i Sparekassens 159-årige historie og betragtes af bestyrelsen og direktionen som tilfredsstillende, set i lyset af de markedsforhold, vi arbejder under. Resultatet ligger inden for det forventede resultat på mellem 18 – 20 mio. kr. før skat, som blev meldt ud i forbindelse med halvårsrapporten for 2019, såfremt salget af aktierne i Sparinvest Holdings SE blev gennemført.

Sparekassens bestyrelse foreslår en forrentning af garantkapitalen på 3,1 %, svarende til t.kr. 1.608 for regnskabsåret 2019.

Makroøkonomiske forhold

Ser vi på de økonomiske forhold rundt om i verden, så er der stadig flere bekymrende aspekter, som kan lægge en dæmper på den økonomiske vækst:

- Handelskrigen mellem USA og Kina har påvirket hele verdensøkonomien i løbet 2019. Første del af en handelsaftale er underskrevet i januar måned 2020, hvilket bør påvirke verdensøkonomien i den rigtige retning.

- En stor spredning af Corona-virus kan medføre en negativ økonomisk effekt på de lande, som bliver involveret. P.t. ser det alene ud til at påvirke væksten i Kina, men det kan hurtigt ændre sig alt efter, hvor mange der bliver smittet og hvor store dødstallene bliver. Lav vækst vil, alt andet lige, medføre negative aktiemarkeder og lav rente.
- Et stort spørgsmål er, om Trump genvælges som præsident i USA ved valget i november måned 2020.
- Europa er påvirket negativt af Brexit, hvor valget ultimo 2019 afgjorde briternes skæbne. De har forladt EU 31. januar 2020. Forhandlingerne foregår i skrivende stund, og det er vigtigt for Danmark og resten af EU, at der stadig er gode handelsrelationer med briterne, da det er en af vores største samhandelspartnere.
- I EU går det ikke så stærkt for den tyske bilindustri og dermed Tyskland. Det påvirker væksten, da Tyskland er rigtig vigtig for udviklingen i hele EU.
- Et andet spørgsmål er om Trump indleder en handelskrig mod EU, som han har gjort overfor både Mexico, Canada og Kina, eller om
- Enkelte EU-lande kommer til at opleve teknisk recession i 2020.

Der er således en række usikkerhedsfaktorer, som kan påvirke de finansielle markeder i betydeligt omfang. Flere af ovennævnte punkter vil kunne påvirke den økonomiske udvikling i negativ retning, såfremt der ikke findes de rigtige løsninger.

Finanstilsynet

Sparekassen havde ultimo 2019 (uge 50) en ordinær inspektion af Finanstilsynet. Seneste ordinære inspektion blev gennemført i juni 2014.

Den ordinære inspektion forløb godt og konstruktiv og gav ikke anledning til yderligere nedskrivninger. Vi afventer nu den endelige tilbagemelding, som kommer i løbet af marts måned 2020. Vi har som led i Finanstilsynets ordinære besøg forhøjet vores solvensbehov med 0,55 % point til i alt 0,85 % point for så vidt angår tillæg for operationelle risici. Ændringen er indarbejdet i årsrapporten 2019. Det samlede tillæg for operationelle risici andrager således 5.417 t.kr.

Fortsat vækst i kundeantallet

Væksten i antallet af nye kunder har i 2019 været tilfredsstillende, idet kundeantallet er steget med netto 298 kunder. Det betyder at Sparekassen har rundet 10.000 kunder i 2019. Kundetilstrømningen har således været positiv igennem de seneste mange år. Den store kundetilgang, der i høj grad består af kunder med behov for rådgivning i bred forstand, giver vækst i de vigtigste af vores forretningsområder. Ud over en mindre vækst i udlånet gælder det realkreditlån, investering, pension, forsikring og den daglige økonomi med netbank, mobilbank m.v. Vi er meget stolte og ydmyge over, at så mange nye kunder har fundet vej til Rise Flemløse Sparekasse. Vi skal gøre vores absolut bedste for at leve op til forventningerne, således vi kan servicere både de nye og de eksisterende kunder på et professionelt og højt niveau.

Den positive kundetilstrømning over de seneste mange år giver anledning til optimisme i forhold til debatten omkring de mindre lokale pengeinstitutters eksistensberettigelse. Vi gør et eller andet rigtigt, når så mange vælger os til og vælger de større pengeinstitutter fra.

Vi tror på, at den positive udvikling primært skyldes vores strategi om at bevare en høj service og tilgængelighed, samt at den personlige betjening sættes i højsædet. Mange af vores kunder ønsker et lokalt pengeinstitut, som vægter det lokale tilhørsforhold højt

Vi arbejder løbende på at give vores mange gode kunder en solid og konstruktiv rådgivning inden for vores vigtigste forretningsområder. I 2019 er der etableret mange gode og solide privatkundeforhold, og samtidig er der vækst på erhvervskundeområdet, hvor vi løbende arbejder med at etablere kontakt til potentielle virksomheder.

Det er vigtigt for Sparekassen, at vi har de rette kompetencer, så vi kan servicere vores kunder på et højt og professionelt niveau. Det er bl.a. baggrunden for at vi har øget fokus på investerings- og pensionsområdet, hvor vi har ansat Sparekassens første formuerådgiver, som er tilknyttet alle Sparekassens filialer. Formuerådgiveren afholder således kundemøder på Ærø, i Svendborg og i Flemløse alt efter kundernes behov.

Selv om vi igennem flere år har etableret kundeforhold med rigtig mange gode og solide kunder, må vi konstatere, at Sparekassen som helhed skal have lånt flere penge ud, det være sig til både eksisterende og nye kunder. En kontrolleret og kontinuerlig udlånsvækst vil være medvirkende til at understøtte en positiv udvikling i vores nærområde. Samtidig vil en pæn udlånsaktivitet være medvirkende til at sikre Sparekassens overlevelsessevne på længere sigt.

Resultatopgørelsen

Resultatet for 2019 andrager 16,9 mio. kr. mod et resultat i 2018 på 3,7 mio. kr. Resultatet før skat er på 18,6 mio. kr. mod et resultat i 2018 på 4,1 mio. kr. Resultatet før kursreguleringer, nedskrivninger og skat (basisdriften) udgjorde i 2019 10,6 mio. kr. mod 8,4 mio. kr. i 2018.

Resultatet medfører en egenkapitalforrentning på 12,9 % før skat og på 11,8 % efter skat.

Sparekassens nettorente- og gebyrindtægter er steget med 5,5 % eller t.kr. 2.700 og udgør i alt t.kr. 51.629 ultimo 2019.

Ser vi isoleret på nettorenteindtægterne er de faldet med 7,0 % eller t.kr. 2.085 til i alt t.kr. 27.770

Faldet i nettorenteindtægterne skyldes primært:

- at vores kunder i stor stil har deltaget i konverteringsbølgen i 2019. Da ejendommene, for langt de flestes vedkommende, er steget i værdi, har det givet god mening for kunderne at hjemtage friværdibelåning i deres ejendomme, som benyttes til reduktion af deres lån i Sparekassen. Dette har medført en ekstraordinær stor afvikling på eksponeringerne i Sparekassen.
- at kunderne ikke har trukket så meget på deres kreditter samtidig med, at de har afviklet hårdt på deres lån.
- at vi har haft stærkt stigende renteudgifter til kreditinstitutter og Danmarks Nationalbank p.g.a. vores store overskudslikviditet.
- at renteindtægterne på obligationsbeholdningen har været faldende på trods af, at porteføljen af obligationer er blevet større i løbet af året.

Posten gebyrer og provisionsindtægter er i løbet af året øget 19,8 % eller t.kr. 3.905 til i alt tkr. 23.612. At gebyrer og provisionsindtægterne er øget skyldes primært den meget store bølge af låneomlægninger, som er foretaget i løbet af 2019. Samtidig har Sparekassens generelle høje kundetilgang i de seneste år medført yderligere gebyrer og provisionsindtægter samt stigende forretningsomfang på vores vigtigste forretningsområder. Indtægterne kommer primært fra samarbejdspartnere inden for realkredit, investering og forsikring.

Selv om vi har oplevet en stigning i gebyrer og provisionsindtægter, har indførelsen af MIFID II lovgivningen generelt set har haft en negativ indvirkning på vores indtægter på værdipapirer og depoter de seneste år. Vi har dog i 2019 formået at genvinde noget af de sidste års fald. Ser vi på garantiprovision i forbindelse med garantistillelser vedr. Totalkreditlån og DLR-lån, er disse steget som forventet med 17,3 % svarende til t.kr. 1.614. At kunderne har optaget mange nye lån med fast rente, giver kunderne en langsigtet sikkerhed om ydelsen, men set fra Sparekassens side medfører det en lavere garantiprovision fra både Totalkredit og DLR på lang sigt.

Kursreguleringerne er positive med t.kr. 10.337 og fordeler sig med:

- positive kursgevinster på valuta på t.kr. 220.
- obligationerne har i år haft negative kursreguleringer på t.kr. 3.440.
- aktierne har påvirket positivt med t.kr. 13.360.
- Investeringsejendomme har påvirket positivt med t.kr. 197.

2019 er påvirket positivt af salg af 75 % af vores Sparinvest Holdings SE aktier, hvilket har medført en positiv kursregulering på t.kr. 9.802. Generelt set har 2019 været et positivt aktieår. Vi har haft positive kursreguleringer på både vores sektoraktier samt den generelle aktieportefølje. Vores obligationsportefølje derimod er påvirket af det meget lave renteniveau. Med baggrund i Sparekassens forsigtige fondspolitik har store dele af obligationsporteføljen i løbet af året haft en negativ rente. Samtidig medfører udtrækninger oftest et kurstab, da kurserne på de korte obligationer ligger over 100.

Den valgte investeringsstrategi for obligationsbeholdningen har stor indflydelse på sammenhængen mellem regnskabsposterne rente af obligationsbeholdningen og kursreguleringer, og bør derfor ses i denne sammenhæng.

Den samlede indtjening af værdipapirer i egenbeholdningen, inkl. kursreguleringer af sektoraktier og excl. valutakursreguleringer, har haft følgende udvikling

	2019	2018	2017	2016	2015
Rente af obligationsbeholdningen	3.068	3.211	2.725	1.505	1.720
Kursreguleringer	-3.440	-2.181	-3	-226	-2.664
Resultat obligationer	-372	1.030	2.722	1.279	-944
Obligationbeholdning	408.456	332.674	348.123	195.355	76.241
	2019	2018	2017	2016	2015
Udbytte aktier	2.079	752	281	1.061	211
Kursreguleringer	13.360	1.414	3.760	-16	3.151
Resultat aktier	15.439	2.166	4.041	1.045	3.362
Aktiebeholdning	48.723	51.328	51.347	37.414	27.648
Samlet fondsbeholdning	457.179	384.002	399.470	232.769	103.889

Løn og personaleudgifterne er faldet med 1,9 % eller t.kr. 465 til i alt t.kr. 23.551. Faldet skyldes primært, at der i løbet af sidste år blev gennemført nogle personalemæssige ændringer, som har medført faldende udgifter.

Øvrige administrationsomkostninger er steget med 3,3 % eller t.kr. 519 til i alt t.kr. 16.415. At stigningen ikke er større skyldes, at vi har haft fokus på at sikre en mere flad omkostningsudvikling,

end vi har haft de seneste år. Der afsættes til stadighed store beløb til it-udvikling, som vi på sigt får konverteret til en forbedret effektivitet. Stigningerne skyldes primært den generelle prisudvikling samt it-omkostninger.

Sparekassen medvirker til at udvikle lokalsamfundet i det daglige virke. Vi har bl.a. en årlig gaveuddeling hvor de mange forskellige lokale foreninger, der er med til at gøre vores områder mere attraktive, kan søge beløb til forskellige aktiviteter. Herudover deltager vi i en lang række sponsorater samt har annoncestøtte i de lokale foreningers klubblade m.v.

Samlet set er udgifterne til administration og personale steget med 0,1 % eller t.kr. 54 til i alt t.kr. 39.966.

Årets nedskrivninger på udlån og garantier er faldet fra 3,3 mio. kr. i 2018 til 2,3 mio. kr. i 2019. I ændringen er der indregnet et ledelsesmæssigt skøn på IFRS 9 nedskrivninger f.s.v.a. vores landbrugskunder på ca. 1,3 mio. kr. De samlede nedskrivninger andrager 0,3 % af vores samlede udlån og garantier, hvilket er lavere end i 2018, hvor det androg 0,6 %.

Generelt set er vores kunders økonomi god. Den meget lave ledighed kombineret med det historiske lave renteniveau og en pæn reallønsfremgang har stor positiv betydning for privatkundernes økonomiske situation. Det yderligere økonomiske råderum i privatøkonomien er i 2019 i høj grad anvendt til afvikling af gæld i Sparekassen samt opsparing.

I Sparekassen har der i 2019, omregnet til heltid, gennemsnitligt været 32,6 ansatte. Det tilsvarende tal for 2018 androg 33,2.

Vores eksponeringer har en fornuftig sammensætning, hvor andelen af privatkunder andrager 67 % og andelen af erhvervskunder udgør 33 %. Erhvervskundernes andel er øget fra 28 % i 2018 til 33 % i 2019. For at der er den rigtige balance mellem privat- og erhvervskunder, har vi i løbet af 2019 arbejdet på at øge den forholdsmæssige andel af erhvervskunder, hvilket vi er lykkedes med. Vi har en rigtig god spredning på erhvervskundeselementet, og det ønsker vi fortsat at have. Største enkeltstående erhvervskundegruppe er landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri samt øvrigt erhverv, som andrager henholdsvis 8 % og 6 % af det samlede udlån.

Forretningsomfanget

Balancen er steget med 12,8 % eller 150,9 mio. kr. til i alt 1.329 mio. kr. ultimo 2019. Vores vækst i balancen er hovedsageligt sket via forøget indlån inkl. puljeindlån, som er steget med 12,8 % eller 129,4 mio. kr. til i alt 1.141,2 mio. kr. ultimo 2019. Det medfører, at Sparekassen har et meget stort indlånsoverskud på over 768,8 mio. kr. En sådan overskudslikviditet gør, at vi selv kan finansiere vores vækst, og at vi er uafhængige af de nationale og internationale lånemarkeder. Vi har heller ikke i år udnyttet de forskellige låneordninger, som Danmarks Nationalbank har stillet til rådighed for pengeinstitutterne i Danmark.

Sparekassens puljeordninger til pensionsindskud er steget med 21,8 % eller 25,8 mio. kr. til i alt 144,2 mio. kr. ultimo 2019. Kunderne får via puljeordningerne løbende investeret deres indskud og løbende tilpasset investeringerne til deres risikoprofil. På lang sigt betyder det en optimering af kundernes afkast.

Samlet set er udlånet steget med 1,4 % eller 5,1 mio. kr. til i alt 372,4 mio. kr. Stigningen er sket på trods af, at vores kunder i stor stil har hjemtaget tillægsbelåninger i deres ejendomme, som er benyttet til ekstraordinære indfrielse af deres eksponeringer i Sparekassen. Dette har påvirket vores udlån i negativ retning, og vi må tillige konstatere, at der i vores naturlige markedsområde ikke er så

stor aktivitet, herunder byggeaktivitet, som der er i mange dele af Danmark. Ser vi på erhvervsudlånet, så er det øget i løbet af året. Det skyldes primært, at vi har etableret kundeforhold med flere mindre og mellemstore erhvervsvirksomheder. Baggrunden for dette er primært, at vi interesserer os for erhvervsvirksomhederne, samtidig med, at vi er tilgængelige, og kan give hurtige svar og tilbagemeldinger. Det ser mange virksomhedsledere som en stor fordel.

Garantimassen er steget med 36,9 % eller 73,6 mio. kr. til i alt 272,9 mio. kr. ultimo 2019. Den største stigning i garantimassen er sket inden for segmentet tabsgarantier for realkreditlån. Sparekassen stiller tabsgarantier for vores kunders lån i både Totalkredit og DLR-kredit. For Totalkreditlån stiller vi ligeledes en modregningsret i fremtidige indtægter fra formidlingen af Totalkreditlånet. Vi får således løbende en større kapitalbelastning af vores garantimasse. Det er Sparekassens holdning, at det lave renteniveau giver en gunstig mulighed for at omlægge til fastforrentede realkreditlån, og dermed lægge renten fast i mange år frem. Det er med til at sikre budgettet hos mange af vores kunder.

Sparekassen foretager stresstests af vores kunders økonomi. I den forbindelse stresser vi f.eks. vores landbrugskunders årsrapporter, således at vi indkalkulerer en jordpris på t.kr. 90 pr. ha., såfremt landbrugsejendommen er beliggende på Ærø, og t.kr. 140 pr. ha., såfremt landbrugsejendommen er beliggende i det fynske område. Dette benyttes i forbindelse med vurderingen af egenkapitalen og dermed de enkelte kunders soliditet. Generelt set er det vores opfattelse, at kundemassen har en fornuftig bonitet. Vi er beliggende i et område, hvor der ikke har været så store udsving i ejendomsværdierne. Det er gældende i både opadgående og nedadgående retning.

Sparekassen vurderer alle engagementer over t.kr. 600 hvert kvartal, med henblik på at konstatere eventuelle faresignaler i engagementerne. Det er vores vurdering, at vi har langt overvejende gode og fornuftige engagementer med en god rating. Såfremt der under behandlingen konstateres væsentlige ændringer i positiv eller negativ retning, ændres kundernes bonitetskategori.

Det er Sparekassens vurdering, at udlånsengagementerne skal afdækkes på bedst mulig måde, således at Sparekassens risici reduceres mest muligt. Vi har i 2019 haft fokus på at øge den forholdsmæssige andel af erhvervs-kunder for derigennem at øge væksten i udlånet på kontrolleret vis. Vi ønsker en løbende positiv udvikling inden for både privat- og erhvervs-kundesegmenterne, således at vi til enhver tid har en passende og uproblematisk fordeling.

I vores vurderinger af de stillede sikkerheder anlægger vi en forsigtig vurdering. Vi har valgt at reducere værdierne med passende margien, alt efter hvilken sikkerhedstype der ligger til grund for engagementet. Dette er nøje beskrevet i Sparekassens interne forretningsgange, som løbende ajourføres.

Sparekassens kapitalbehov og likviditet

Sparekassen har igennem en længere periode haft en stabil likviditet og gode kapitalforhold. Vi har løbende undersøgt mulighederne for adgang til kapital, og set i lyset af dette, arbejder Sparekassen med en strategi- og kapitalplan for de næste år, således at vi sikrer Sparekassens fortsatte drift. Planen indeholder fokus på en fortsat forbedring af driften samt fastholdelse og udvidelse af antallet af garantier. Begge forhold forbedrer Sparekassens kapitalprocent.

Kapitalgrundlag, risikostyring og kapitalbehov

Sparekassen skal i henhold til lovgivningen have et kapitalgrundlag, der understøtter risikoprofilen. Ledelsen har valgt at opgøre kredit- og markedsrisikoen efter standardmetoden, og den operationelle risiko efter basisindikatormetoden. Det er fortsat ledelsens vurdering, at der ikke p.t. er behov for at anvende mere avancerede metoder til opgørelse af kapitalen. Vedrørende risikostyring ligger de

væsentligste risici på vurderingen af kreditter og på Sparekassens markedsrisici. På kreditrisici er de væsentligste parametre vurderingen af kundernes økonomi, vurderingen af de stillede sikkerheder samt kundernes tilbagebetalingsevne. Dette overvåges i forbindelse med kundernes kreditudvidelse eller genforhandling af engagementet, samt hvert kvartal i forbindelse med kreditgennemgangen.

For så vidt angår markedsrisici har bestyrelsen udstukket retningslinjer herpå til direktionen. Økonomiafdelingen udfærdiger månedlige rapporteringer på, om direktionen overholder disse retningslinjer. Rapporteringerne forelægges på de ordinære bestyrelsesmøder. Sparekassens største kapitalrisici er såfremt indtjeningen reduceres kraftigt eller der opstår underskud i flere på hinanden følgende år. Endvidere er garantkapitalen en vigtig del af Sparekassens kapitalgrundlag. Såfremt garantterne trækker større garantbeløb ud, vil Sparekassens kapitalgrundlag reduceres. Dette følges ligeledes månedligt på de ordinære bestyrelsesmøder, hvor der forelægges ændringer i garantkapitalen. Bestyrelsen har via vedtægterne mulighed for at stoppe for tilbagekøb af garantbeviser, såfremt den søgte nettoindløsningsramme fra Finanstilsynet overskrides, eller såfremt kapitalgrundlaget eller den solvensmæssige overdækning reduceres til et uacceptabelt niveau. Kapitalgrundlaget kan ligeledes blive reduceret, såfremt Sparekassens resultat påvirkes negativt i forbindelse med større negative kursreguleringer på Sparekassens store fondsbeholdning. Kursreguleringer og positioner i markedet følges dagligt internt i Sparekassen, og bestyrelsen orienteres på de ordinære bestyrelsesmøder, hvor der er bevilget rammer for de forskellige eksponeringer på kapitalforvaltningen.

Pr. 31. december 2019, udgjorde Sparekassens egenkapital 153,7 mio. kr., hvilket er en stigning på 15,0 % eller 20,0 mio. kr. set i forhold til åbningsbalancen pr. 01.01.2019. Stigningen i egenkapitalen kan primært henføres til Sparekassens positive resultat på 16,9 mio. kr. efter skat, hvorfra der skal fratrækkes garantrente for året, der er gået. Kunderne har igen i år udvist stor tillid til Sparekassen, og øget deres garantindsud med i alt 4,2 mio. kr. Vi er meget taknemmelige, og utrolig glade for den meget store lokale opbakning, som vores kunder har vist Sparekassen i 2019. Garantkapitalen er steget fra tkr. 50.290 til i alt tkr. 54.445 ultimo 2019. Det er en stigning på 8,3 %. Pr. 31.12.2019 har vi 2.625 garantter. Stigningen skyldes, at mange af de eksisterende garantter løbende øger deres garantindsud samtidig med, at mange af de nye kunder, som Sparekassen har fået igennem de senere år, oftest også bliver garantter i løbet af en periode.

Sparekassens risikoeksponering er opgjort til 637,3 mio. kr., mens kapitalgrundlaget kan opgøres til 146,5 mio. kr. svarende til en faktisk kapitalprocent pr. 31. december 2019 på 23,0 %. Ledelsen har fastsat en kapitalmål på 4 % over kapitalkravet efter indfasning af buffere og NEP - krav.

I henhold til lov om finansiel virksomhed skal bestyrelsen og direktionen sikre, at Sparekassen har et tilstrækkeligt kapitalgrundlag, hvilket er den kapital, der efter ledelsens vurdering som minimum skal til for at dække alle væsentlige risici.

Det individuelle solvensbehov er opgjort til 11,3 %, der blandt andet er fastsat ud fra ledelsens forventninger til fremtiden m.m. Opgørelsen af solvensbehovet er baseret på bekendtgørelse om opgørelse af risikoeksponeringer, kapitalgrundlag og solvensbehov og på Finanstilsynets vejledning herom. Sparekassen har på baggrund af de beregnede solvensbehov opgjort en umiddelbar overdækning på 74,5 mio. kr., som udgør forskellen mellem det nuværende kapitalkrav (solvensbehov) og den faktiske kapital (kapitalprocent), og før indfasning af buffere og NEP krav. Sparekassen har opgjort solvensbehovet efter en 8+ tilgang svarende til Finanstilsynets foretrukne metode.

Det er ledelsens vurdering, at kapitalen er tilstrækkelig til at dække den risiko, der er forbundet med Sparekassens aktiviteter. Sparekassen forventer således fuldt ud at kunne leve op til kravene, som de er udformet p.t., hvorfor regnskabet aflægges som going concern.

Væsentlige uforudsete ændringer i vejledningen om tilstrækkeligt kapitalgrundlag, eller i Finanstilsynets fortolkning eller praksis for vurdering af det nødvendige solvensbehov, kan medføre, at Sparekassens kapitalmæssige overdækning mindskes, og det kan ikke afvises, at en sådan ændring kan være væsentlig. Ligeledes kan fortsat nedadgående konjunkturer og væsentlige uforudsete begivenheder hos låntagere påvirke Sparekassens solvensbehov væsentligt.

Der henvises til Sparekassens hjemmeside (www.sparekassen.dk) for en beskrivelse og uddybning af solvensbehovet for 2019.

Der henvises endvidere til Sparekassens redegørelse for risikostyring 2019 for en uddybning af beskrivelsen af ny regulering, herunder en uddybning af den forventede betydning for Sparekassen.

Nedskrivningsegne passiver (NEP)

NEP-kravet er for Sparekassen fastsat til 3,6 %. NEP implementeres som led i genopretning af pengeinstitutter, og er et krav til, at visse passiver kan gældskonverteres til garantkapital. Sparekassen skal indfase NEP-tillægget over en 5-årig periode fra 1. januar 2019 frem til 2023. Dette betyder, at Sparekassen henover de næste år skal opbygge kapital eller udstede kapitalinstrumenter til at imødekomme kravet. Af NEP-kravet på de 3,6 % er der indfaset 0,22 % i 2019.

Ud over det individuelle solvensbehov på 11,3 kommer kapitalbevaringsbufferen, der er fuld indfaset med 2,5 %, den kontracykliske kapitalbuffer, der ultimo 2019 udgør 1,0 % samt NEP-tillægget som udgør 0,22 % hvorefter det samlede krav til Sparekassens kapitalgrundlag udgør 15,0 %

Sparekassens kapitalssituation ultimo 2019 i skematisk form:

Kapital	Mio. kr.	%
Kapitalgrundlag pr. 31.12.19	146,5	23,0
Kapitalbehov	72,0	11,3
Overdækning før buffere	74,5	11,7
Kapitalbevaringsbuffer	15,9	2,5
Kontracyklisk kapitalbuffer	6,4	1,0
NEP – tillæg	1,4	0,2
Overdækning efter bufferkrav og NEP-tillæg	50,8	8,0

Kommende kapitalkrav

Den kontracykliske kapitalbuffer

Den kontracykliske kapitalbuffer, der udgør 1 % i 2019, øges med 0,5 % den 30. juni 2020 og efterfølgende til 2,0 % den 31. december 2020.

Det Systemiske Risikoråd forventes i 1. kvartal 2020 at henstille til en yderligere forhøjelse af den kontracykliske kapitalbuffer med 0,5 % til 2,5 % hvorefter denne i tilfælde af godkendelse, er fuldt indfaset medio 2021.

NEP-krav

Med virkning fra 1. januar 2019 startede indfasningen af NEP-tillægget, der skal være fuldt indfaset 1. januar 2023.

NEP-kravet har som formål at sikre, at det enkelte pengeinstitut har tilstrækkeligt med nedskrivningsegne passiver (NEO) til, at der kan gennemføres en smidig restrukturering eller afvikling af et pengeinstitut, hvis det bliver nødlidende, uden involvering af statslige midler, og uden at afviklingen får væsentlig negativ effekt på den finansielle stabilitet.

NEP-kravet er et udtryk for, hvor stor en polstring – målt i forhold til de risikovægtede eksponeringer – et pengeinstitut skal have. For pengeinstitutter med en balance på mindre end 3 mia. euro fastsætter Finanstilsynet NEP – tillægget i intervallet 3,5 – 6 % med et gennemsnit på 4,7 %.

Finanstilsynet har i december 2019 fastsat Sparekassens NEP-tillæg til 3,6 %, på basis af de risikovægtede eksponeringer opgjort ultimo 2018.

Finanstilsynet genberegner og meddeler NEP-kravet en gang årligt, hvorved NEP-kravet ikke er statisk, men kan ændre sig fra år til år.

Sparekassens kapitalssituation (med udgangspunkt i kapitalen pr. 31.12.19) ved fuldt indfaset buffer krav og fuld indfaset NEP-tillæg (2023)

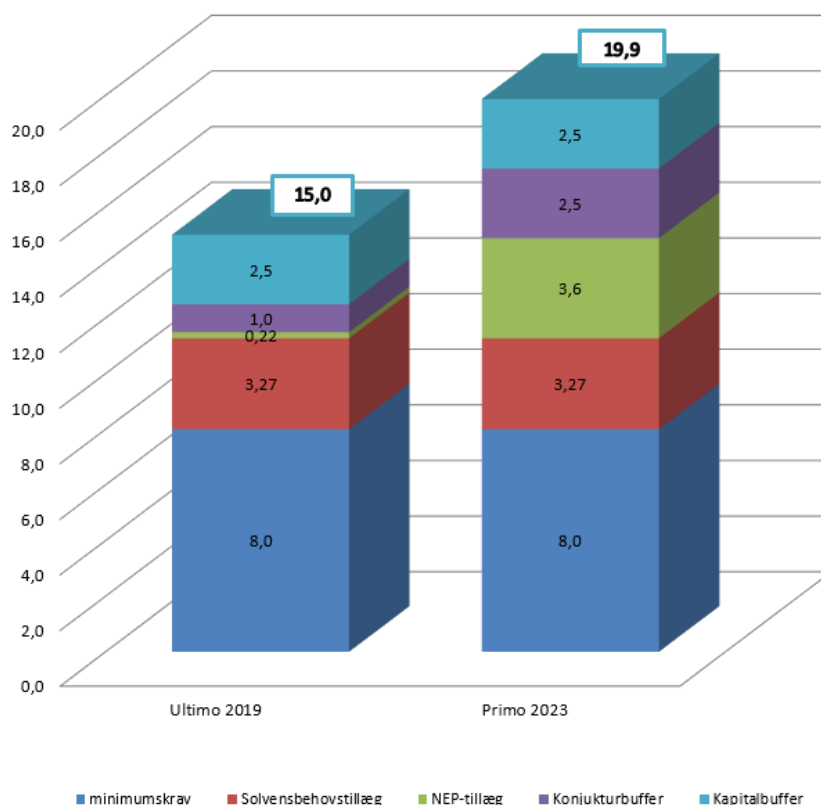
Kapital	Mio. kr.	%
Kapitalgrundlag pr. 31.12.19	146,5	23,0
Kapitalbehov	72,0	11,3
Overdækning før buffere	74,5	11,7
Kapitalbevaringsbuffer	15,9	2,5
Kontracyklisk kapitalbuffer	15,9	2,5
NEP – tillæg	22,9	3,6
Overdækning efter bufferkrav og NEP-tillæg	19,8	3,1

Status på fremtidig kapitalssituation

I takt med indfasningen af de kommende kapitalkrav frem mod 2023 vil kapitalkravet stige mærkbart.

Sparekassen arbejder løbende med kapitalplaner for at sikre, at vi til enhver tid kan honorere de kommende kapitalkrav. Nedenfor er lavet en illustration, som viser solvenskravet ultimo 2019, samt ved fuld indfasning primo 2023. Den kontracykliske kapitalbuffer i 2023 er, af forsigtighedshensyn, medtaget til de maksimale 2,5 %.

Solvenskrav



Sparekassen har ultimo 2019 en kapitalprocent på 23,0, og har derved en komfortabel overdækning i forhold til solvenskravet ultimo 2019. Ved fuld indfasning af alle nu kendte kapitalkrav, vil Sparekassen, alt andet lige, allerede nu leve op til de kraftigt stigende krav.

Sparekassens bestyrelse har vedtaget at Sparekassen skal have en solvensmæssig overdækning mindst 4 % point, efter indregning af kapitalbevaringsbufferen, den kontracykliske buffer, samt NEP-kravet.

Det er forventningen, at indtjeningen i de kommende år kan sikre, at Sparekassen løbende kan leve op til de kommende kapitalkrav med en fornuftig overdækning samtidig med, at Sparekassen kan leve op til sin rolle om et aktivt lokalt pengeinstitut, der har mulighed for at finansiere gode og solide lokale projekter.

På baggrund af Sparekassens kapitalplan forventes det, at kravet bliver opfyldt ved normal indtjening samt via tegning af garantkapital. Bestyrelsen og direktionen overvejer løbende, om der skal tilføres yderligere kapital, men p.t. er der ikke planer om dette.

Likviditet

Sparekassen opgør likviditetskravene på baggrund af "Liquidit Coverage Ratio" (LCR). Sparekassens LCR er den 31. december 2019 opgjort til 2.075 % mod 1.701 % i 2018. Sparekassen har fastsat et internt minimumskrav til LCR på 200 %. Baseret på de nuværende krav har Sparekassen en meget betydelig overdækning på likviditetsberedskabet i forhold til lovens krav. Overdækningen er på 1.975 %, svarende til 550 mio. kr.

LCR-beredskabet er opgjort på baggrund af aktivernes forskellige likviditet, og hvordan disse vægter i opgørelsen af likviditetskravet:

	Tkr.	%
Level 1a aktiver	247.929	40
Level 1b aktiver	315.888	52
Level 2a aktiver	40.341	7
Level 2b aktiver	4.037	1
Total	608.195	100

Ledelsen vurderer fortsat, at Sparekassen har tilstrækkelig likviditet til fortsat drift.

Usikkerhed ved indregning og måling

De væsentligste usikkerheder ved indregning og måling knytter sig til nedskrivninger på udlån, hensættelser på garantier og værdiansættelse af finansielle instrumenter. Ledelsen vurderer, at usikkerheden ved regnskabsaflæggelsen for 2019 er på et niveau, der er forsvarligt. Vi henviser til beskrivelsen i note 2.

Usædvanlige forhold

Anvendt regnskabspraksis er ændret, således at negative renter fremover vises i resultatopgørelsen og specificeres i note 7.

Ændringerne får ikke regnskabsmæssig indvirkning på årets resultat.

Tilsynsdiamanten

Sparkassen har i lighed med tidligere år opgjort de forskellige målepunkter i den såkaldte tilsynsdiamant. Tilsynsdiamanten fastlægger en række særlige risikoområder med en række grænseværdier. Ved udgangen af 2019 ligger Sparekassen inden for samtlige grænseværdier i tilsynsdiamanten, hvilket fremgår af nedenstående tabel. Vi vil til stadighed arbejde med pejlemærkerne.

Sparkassen har forholdt sig således til de fem pejlemærker i tilsynsdiamanten:

- Vi ønsker en meget tilfredsstillende likviditetssituation og ønsker ikke et likviditetsnøgletal under 200 %.
- Vi ønsker en kontrolleret udlånsvækst.
- Vi ønsker ikke en markant øget eksponering inden for ejendomssektoren.
- Vi ønsker ikke, at antallet af store engagementer øges markant.
- Vi ønsker et fornuftigt forhold imellem udlån og indlån, dog altid et pænt indlånsoverskud.

Sparkassens tal er nedenfor sammenlignet med Finanstilsynets anbefalinger.

Tilsynsdiamanten	Finanstilsynets grænseværdier	Rise Flemløse Sparekasse pr. 31. december 2019
Summen af 20 største eksponeringer	<175%	80,9%
Udlånsvækst	<20%	1,4%
Ejendomseksponering	<25%	2,3%
Funding ratio	<1	0,33
Likviditetspejlemærke	>100%	2.459%

Redegørelse om underrepræsenteret køn i Sparekassens bestyrelse.

I Sparekassen tror vi på, at mangfoldighed er med til at skabe bedre resultater og hjælper os til at træffe bedre beslutninger. Vi arbejder derfor med at skabe større diversitet i organisationen, og har et mål om at skabe balance mellem mænd og kvinder i ledelsen af vores organisation.

Pr. 31. december 2019 udgør andelen af kvinder i bestyrelsen 40,0 % svarende til 4 personer. Ud fra en konkret vurdering af Sparekassens forhold, herunder navnlig den branche vi opererer inden for, samt de kompetencer, der følgelig skal være til stede i bestyrelsen, er målet opfyldt.

Whistleblower-ordning

Med henblik på at give mulighed for hensigtsmæssig og fortrolig rapportering af alvorlige forseelser eller mistanke herom, er der etableret et særligt system, hvori Sparekassens medarbejdere kan indrapportere uetisk adfærd, som de måtte være bekendt med, eller have mistanke om. Whistleblower-systemet er outsourcet, og bestyrelsen har ikke modtaget indberetninger i år 2019.

Revisionsudvalg

Sparekassens bestyrelse har efter sidste repræsentantskabsmøde, hvor bestyrelsen blev ændret, valgt at nedlægge revisionsudvalget, som separat udvalg. Opgaverne, som Revisionsudvalget tog sig af, varetages nu af den samlede bestyrelse.

Vederlag til ledelsen

For at tiltrække og fastholde Sparekassens ledelsesmæssige kompetencer er direktionen og ledende medarbejders aflønning fastlagt under hensyntagen til arbejdsopgaver, værdiskabelse og vilkår i sammenlignelige virksomheder.

Ledelsens aflønning er nærmere beskrevet i årsregnskabs note 11. Sparekassens ledelse har udarbejdet en lønpolitik og praksis for aflønning af ledelsen og andre ansatte med indflydelse på Sparekassens risikoprofil, som er vedtaget af repræsentantskabet. Det fremgår heraf, at der fremover alene kan aftales fast aflønning samt udbetaling af fratrædelsesgodtgørelse.

Anbefaling for god selskabsledelse.

Bestyrelsen har forholdt sig til Komitéen for god Selskabsledelses anbefalinger som er offentlig tilgængelige. For yderligere informationer se www.sparekassen.dk.

FinansDanmarks ledelseskodex.

Bestyrelsen har forholdt sig FinansDanmarks ledelseskodex. For yderligere informationer se www.sparekassen.dk.

Samfundsansvar.

Sparekassen tager, som det lokale pengeinstitut vi er, et stort samfundsansvar i det daglige virke. Udgangspunktet for vores lokale forankring er at udvise samfundsansvar i hele vores markedsområde.

Sparekassen foretager en årlig udlodning af midler til lokalsamfundets mange forskellige foreninger, som gør en forskel i vores lokalområder. Gaveuddelingen sker i foråret hvert år. Uddelingen sker til foreninger, kulturbegivenheder og gode lokale formål, som er medvirkende til at skabe trivsel og udvikling i lokalområderne. Endvidere deltager Sparekassen ligeledes som sponsor i mange foreninger og til mange lokale arrangementer.

I Sparekassens bestyrelse har bestyrelsesmedlemmerne en mangfoldighed, som er repræsenteret ved en fornuftig kønsmæssig fordeling, en fornuftig geografisk fordeling og en fornuftig erhvervsfaglig repræsentation.

I Sparekassens ledelse har vi en differentieret kønsmæssig fordeling og blandt Sparekassens personale er der ligeledes en differentieret kønsmæssig- og god geografisk repræsentation. Alle medarbejdere har lige mulighed for at deltage i kompetencegivende uddannelser, såfremt de ønsker at gøre brug af det, eller såfremt de har behov for genopfriskning af faglige områder. En del medarbejdere har deltid, fordi det passer bedst ind i deres familie- og privatliv. Rent aldersmæssig er der en overvægt af personer med en del år på bagen, så vi ønsker os på lang sigt flere yngre ansatte. De sidste par år har vi startet på et generationsskifte ved bl.a. at ansætte en elev, en finansøkonom og en finansbachelor. Vi har ligeledes taget unge mennesker i praktik i Sparekassen i kortere eller længere perioder.

Miljømæssigt har Sparekassen investeret og opsat to solcelleanlæg på hovedkontoret i Rise og i filialen i Flemløse. Endvidere er der investeret i natsenkning i Rise og der er indkøbt andele i vindmøller. I Svendborg filialen er der opsat varmepumper og anlæg, som reducerer strøm og varmekonsumet. Alle disse tiltag er medvirkende til, at vi reducerer vores miljømæssige belastning og reducerer vores CO2 udslip.

Vi ønsker at skabe langsigtede optimale resultater for vores kunder, medarbejdere, garantanter, lokalsamfundet og Sparekassen, så vi kan drive pengeinstitut nu og mange år frem.

Kundeundersøgelse

Sparekassen har igen i år deltaget i en kundeundersøgelse, som viser, at vi ligger i toppen, og at kunderne generelt set er meget tilfredse med at være kunde i Sparekassen. Rigtig mange kunder forventer fortsat at være kunde hos os om et år og rigtig mange kunder vil anbefale Sparekassen til deres kollegaer, venner og bekendte. Undersøgelsen viser at vores strategi om at være nærværende, tilgængelige og tilstede i lokalområdet er noget, kunderne sætter pris på. Samtidig er der også rigtig mange kunder som mener at vi er troværdige og kundeorienterede samtidig med, at vi adskiller os positivt fra andre pengeinstitutter.

Begivenheder efter regnskabsårets afslutning

Der er fra balancedagen og frem til i dag ikke indtrådt forhold, som forrykker vurderingen af årsrapporten.

Forventet udvikling 2020

I 2020 forventes stigende indtægter og stigende omkostninger. Vi forventer, at indtægterne stiger lidt mere end omkostningerne.

Der forventes positive kursreguleringer på sektoraktier, samt kurstab på obligationer i forventning om en svagt stigende rente. Endvidere forventes kurstab på den del af obligationsporteføljen, hvor der sker udtrækning. Langt størsteparten af Sparekassens obligationsportefølje ligger med kurser over 100.

Nedskrivningerne forventes at ligge på et niveau omkring 1 % af udlån og garantier.

Resultatet før skat forventes at udgøre mellem 4 og 6 mio. kr. for 2020.

Der er som altid væsentlig usikkerhed for så vidt angår kursreguleringer og nedskrivninger.

Sparekassens ledelse

Rise Flemløse Sparekasses organisation og ledelse:

Sparekassen har, som en selvejende institution og som en finansiel virksomhed under tilsyn af Finanstilsynet, organiseret selskabsledelsen på følgende måde:

- Garanter / garantmøder
- Repræsentantskab / repræsentantskabsmøder
- Bestyrelse / bestyrelsesmøder
- Direktion

Repræsentantskabet

Repræsentantskabet består af 59 medlemmer, der vælges på garantmøder.

Repræsentantskabet vælger bestyrelsen.

Repræsentantskabet er Sparekassens øverste myndighed og mødes mindst én gang årligt.

Bestyrelse og direktion

Bestyrelsen består p.t. af 10 medlemmer, hvoraf ét er valgt af medarbejderne.

Det tilstræbes, at bestyrelsen har gode kompetencer, en fornuftig aldersfordeling samt en bred erhvervsmæssig baggrund.

Den finansielle lovgivning stiller krav om, at ledelsen i et pengeinstitut opfylder en lang række betingelser om egnethed (kvalifikationer og erfaring) samt hæderlighed. Bestyrelsen har gennemført en selvevaluering på dette punkt. Dette arbejde har givet de enkelte bestyrelsesmedlemmer en større og mere konkret indsigt i bestyrelsesarbejdet. Bestyrelsesmedlemmerne deltager løbende i kurser og uddannelse, således at deres viden løbende opdateres og ajourføres.

Bestyrelsen har ansvar for at udnævne en direktion, der udgør den daglige ledelse. Bestyrelsen skal derudover godkende Sparekassens strategier og drøfte spørgsmål af principiel karakter med den daglige ledelse. Herudover er det bestyrelsens opgave at fastsætte rammer for Sparekassens samlede risici og grundlagt for kontrolaktiviteterne, samt at kontrollere overholdelse deraf.

Bestyrelsen mødes mindst 9 gange om året.

Ledelseshverv og alder:

Bestyrelse og direktionens alder samt ledelseshverv:

Direktion

Sparekassedirektør Bjarne V. Nielsen, 53 år.

- Bestyrelsesmedlem i Nærpension A/S

Bestyrelsen

Formand: Gårdejer Leif Juul Sørensen, 54 år

- Næstformand i Ærøskøbing Vandværk, 5970 Ærøskøbing

Næstformand: Leder Ole Kjær Jensen, 54 år

- Bestyrelsesmedlem i Flemløse Badminton forening
- Bestyrelsesmedlem i Flemløse/Voldtofte Landsbylaug

Personalekonsulent Anne Jeppe Nielsen, 55 år.

- Ingen ledelseshverv

Servicechef Hanne Herzog, 58 år.

- Ingen ledelseshverv

Direktør Niels Riis, 60 år.

- Bestyrelsesmedlem og direktør i Naturrådgivningen A/S
- Direktør i Niels Riis Holding ApS

Gårdejer Rasmus Peder Rasmussen, 56 år.

- Bestyrelsesmedlem i Rise Vandværk a.m.b.a.

Restauratør Pia Fuglsang Rasmussen, 54 år.

- Ingen ledelseshverv

Teknisk konsulent Henrik Peder Buur, 54 år.

- Bestyrelsesmedlem i Flemløse Vandværk
- Bestyrelsesmedlem i Flemløse Badmintonforening
- Kasserer i Flemløse Boldklub

Sælger Gert Mikael Olsen, 52 år

- Ingen ledelseshverv

Medarbejderrepræsentant: Rådgiver Maj-Britt Kisby, 62 år.

- Ingen ledelseshverv

Bestyrelsens forslag til forrentning af garantkapitalen:

Sparekassens forrentning af garantkapitalen indregnes direkte over egenkapitalen, og bestyrelsen foreslår en forrentning af garantkapitalen på 3,1 %, svarende til tkr. 1.608 for regnskabsåret 2019.

Kontrol og risikostyring i forbindelse med regnskabsaflæggelsen

Bestyrelsen vurderer løbende, og mindst én gang årligt, de samlede risikoforhold og de enkelte risikofaktorer, som er forbundet med Sparekassens aktiviteter. Bestyrelsen vedtager retningslinjer for de centrale risikoområder, følger udviklingen og sikrer tilstedeværelse af planer for styring af de enkelte risikofaktorer, herunder forretningsmæssige, finansielle risici og forsikringsforhold. Der henvises yderligere til regnskabets note 3.

Resultatopgørelse

(i 1.000 kr.)

	note	2019	2018
Renteindtægter	6	30.527	32.419
Negative renteindtægter	7	1.396	643
Renteudgifter	8	1.361	1.921
Nettorenteindtægter		27.770	29.855
Udbytte af aktier m.v.		2.079	752
Gebyrer og provisionsindtægter	9	23.612	19.707
Afgivne gebyrer og provisionsudgifter		1.832	1.384
Nettorente- og gebyrindtægter		51.629	48.930
Kursreguleringer	10	10.337	-909
Andre driftsindtægter		4	5
Udgifter til personale og administration	11	39.966	39.912
Af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver		1.064	604
Andre driftsudgifter	12	76	162
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender m.v.	13	2.309	3.280
Resultat før skat		18.555	4.068
Skat	14	1.633	380
Årets resultat		16.922	3.688
Totalindkomst:			
Årets resultat		16.922	3.688
Årets totalindkomst		16.922	3.688
Forslag til resultatdisponering			
Rente til garantterne		1.608	1.389
Overført til egenkapitalen		15.314	2.299
I alt anvendt		16.922	3.688

Balance pr. 31.12.

(i 1.000 kr.)

	note	2019	2018
Aktiver			
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavende hos centralbanker		53.358	58.489
Tilgodehavende hos kreditinstitutter og centralbanker	15	283.890	230.115
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	16	372.449	367.335
Obligationer til dagsværdi	17	408.456	332.674
Aktier m.v.	18	48.723	51.328
Aktiver tilknyttet puljeordninger	19	144.198	118.427
Immaterielle aktiver	20	823	1.188
Grunde og bygninger i alt	21	3.653	5.208
Domicilejendomme		3.445	3.500
Investeringsjendomme		208	1.708
Øvrige materielle aktiver	22	2.190	2.543
Aktuelle skatteaktiver		2.363	3.400
Udskudte skatteaktiver	23	586	1.230
Andre aktiver		5.608	4.218
Periodeafgrænsningsposter		2.217	1.444
Aktiver i alt		1.328.514	1.177.599
Passiver			
Indlån og anden gæld	24	997.037	893.421
Indlån i puljeordninger	25	144.198	118.427
Andre passiver		22.212	19.366
Periodeafgrænsningsposter		408	331
Gæld i alt		1.163.855	1.031.545
Hensatte forpligtelser			
Hensættelser til tab på garantier		862	2.275
Andre hensatte forpligtelser		72	49
Hensatte forpligtelser i alt		934	2.324
Efterstillede kapitalindskud	26	10.000	10.000
Efterstillede kapitalindskud i alt		10.000	10.000
Garantkapital		54.445	50.290
Foreslået rente til garanter		1.608	1.389
Overført overskud		97.672	82.051
Egenkapital i alt		153.725	133.730
Passiver i alt		1.328.514	1.177.599

Øvrige noter, herunder eventualforpligtelser

1-5 og 27-30

Egenkapitalopgørelse

(i 1.000 kr.)

	Garant- kapital	Foreslået rente til garanter	Overført resultat	I alt
Egenkapital 01.01.2018	41.755	1.206	79.504	122.465
Samlet indkomst for perioden	0	1.389	2.299	3.688
Udbetalt rente til garanter	0	-1.206	7	-1.199
Skat af rente til garanter	0	0	241	241
Tilgang garantkapital	9.900	0	0	9.900
Afgang garantkapital	-1.365	0	0	-1.365
Egenkapital 31.12.2018/01.01.2019	50.290	1.389	82.051	133.730
Periodens resultat	0	1.608	15.314	16.922
Udbetalt rente til garanter	0	-1.389	2	-1.387
Skat af rente til garanter	0	0	305	305
Tilgang garantkapital	6.516	0	0	6.516
Afgang garantkapital	-2.361	0	0	-2.361
Egenkapital 31.12.2019	54.445	1.608	97.672	153.725

Noter

Note 1: Væsentlig anvendt regnskabspraksis og ændringer i anvendt regnskabspraksis.

Årsregnskabet for Rise Flemløse Sparekasse aflægges i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed, herunder bekendtgørelse om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl. samt Finanstilsynets udstedte vejledninger.

Vi har valgt at præsentere den anvendte regnskabspraksis, som har særlig betydning for regnskabsaflæggelsen for Sparekassen i note 1. Præsentationen af den øvrige anvendte regnskabspraksis fremgår af note 29.

Årsregnskabet præsenteres i danske kroner og afrundet til nærmeste 1.000 kr.

Ændring i anvendt regnskabspraksis som følge af ændringer i regnskabsbekendtgørelsen.

Anvendt regnskabspraksis er ændret pr. 1. januar 2019, som beskrevet nedenfor. Der er ud over de ændringer, som beskrevet nedenfor, ikke ændringer i anvendt regnskabspraksis i forhold til årsrapporten for 2018.

Implementering af nye og ændrede regnskabsstandarder

Ændret regnskabsmæssig præsentation af negative renteindtægter og -udgifter.

Den anvendte regnskabspraksis er ændret for den regnskabsmæssige behandling af negative renteindtægter og -udgifter. Negative renteindtægter har tidligere været præsenteret under renteudgifter grundet en uvæsentlig karakter. Dette har dog ændret sig i 2019, hvor negative renteindtægter nu bliver præsenteret særskilt i regnskabet. Ændringen i præsentationen af renteindtægter og -udgifter har ingen resultatmæssig effekt.

Standarder og fortolkningsbidrag, der træder i kraft pr. 1. januar 2020.

IFRS16, Leasing

Finanstilsynet har i deres ændringsbekendtgørelse af 3. december 2018 vedtaget nye regler vedrørende indregning af leasing for leasingtager. Reglerne træder i kraft for regnskabsperioder, der begynder 1. januar 2020 eller senere, men åbner for muligheden for at førtidsimplementere bekendtgørelsen.

Indregning af leasing for leasingtager ændres, således at der ikke længere sondres mellem operationel og finansiel leasing. Alle leasingkontrakter behandles således ens og skal indregnes hos leasingtager som et leasingaktiv, der repræsenterer brugsretten til aktivet, som skal afskrives over leasingperioden. Ved første indregning måles leasingaktivet til nutidsværdien af leasingforpligtelsen med tillæg af omkostninger og forudbetalinger. Samtidig indregnes en leasingforpligtelse i form af nutidsværdien af de fremtidige leasingbetalinger, der efterfølgende behandles som renter og afdrag på leasingforpligtelsen. Undtaget fra kravet om indregning af et leasingaktiv er aktiver leaset på kontrakter af kort varighed og leasede aktiver med lav værdi.

Sparekassen har besluttet at anvende reglerne med virkning fra 1. januar 2020. Det er Sparekassens vurdering, at leasingreglerne vil medføre en forøgelse af Sparekassens balance med ca. 3,5 mio.kr. med en uvæsentlig effekt på resultatopgørelsen

Noter

Note 1: Væsentlig anvendt regnskabspraksis og ændringer i anvendt regnskabspraksis (fortsat)

Klassifikation og måling af finansielle instrumenter

Klassifikation og måling af finansielle aktiver foretages på baggrund af de kontraktmæssige betalingsstrømme fra de finansielle aktiver og Sparekassens forretningsmodel for de finansielle aktiver.

Dette betyder, at finansielle aktiver, hvor de kontraktmæssige betalinger udelukkende består af rente og afdrag på de udestående beløb, skal klassificeres og måles i henhold til en af følgende forretningsmodeller:

- Finansielle aktiver, som besiddes inden for rammerne af en forretningsmæssig målsætning om at inkassere aktivernes kontraktmæssige betalingsstrømme, der udelukkende består af betalinger på bestemte tidspunkter af afdrag og renter på det udestående beløb. Finansielle aktiver, som indgår i denne kategori, måles efter første indregning til amortiseret kostpris.
- Finansielle aktiver, som besiddes inden for rammerne af en forretningsmæssig målsætning, der kan opfyldes både ved at inkassere aktivernes kontraktmæssige betalingsstrømme, som udelukkende består af betalinger på bestemte tidspunkter af afdrag og renter på det udestående beløb, og ved at sælge de finansielle aktiver. Finansielle aktiver, som indgår i denne kategori, måles efter første indregning til dagsværdi gennem anden totalindkomst.
- Finansielle aktiver, som ikke henhører under en af ovennævnte forretningsmodeller, måles efter første indregning til dagsværdi gennem resultatopgørelsen. Herunder indgår finansielle aktiver, der indgår i en handelsbeholdning; finansielle aktiver, der besiddes med det formål at realisere pengestrømme ved salg af aktiverne og en forretningsmodel, hvor finansielle aktiver styres, og resultatet vurderes på basis af dagsværdier.

Finansielle aktiver, hvor de kontraktmæssige betalinger ikke udelukkende består af rente og afdrag på de udestående beløb, måles til dagsværdi gennem resultatopgørelsen. I denne kategori indgår kapitalandele, afledte finansielle instrumenter og fordringer med særlige indfrielsesvilkår, herunder konverteringsret, eller hvor afkastet er baseret på andet end en almindelig anerkendt rente.

Omklassificeringen mellem de ovenstående målingskategorier foretages på baggrund af en vurdering af, om der er sket ændringer i den forretningsmæssige målsætning med de enkelte finansielle aktiver.

Sparekassens udlån og tilgodehavender måles uændret til amortiseret kostpris. Øvrige finansielle aktiver måles til dagsværdi gennem resultatopgørelsen som følge af, at de indgår i en handelsbeholdning, eller fordi betalingsstrømmene ikke udelukkende består af betalinger på bestemte tidspunkter af afdrag og rente på det udestående beløb.

Noter

Note 1: Væsentlig anvendt regnskabspraksis og ændringer i anvendt regnskabspraksis (fortsat)

Klassifikation af finansielle forpligtelser skal enten ske til amortiseret kostpris eller til dagsværdi gennem resultatopgørelsen efter første indregning. Følgende finansielle forpligtelser skal indregnes til dagsværdi gennem resultatopgørelsen:

- Forpligtelser, der indgår i handelsbeholdningen, herunder afledte finansielle instrumenter
- Forpligtelser med et eller flere indbyggede afledte finansielle instrumenter, som ikke lader sig adskille fra hovedkontrakten, eller hvor en separat måling af henholdsvis hovedkontrakten og det indbyggede finansielle instrument ikke er muligt.

Øvrige finansielle forpligtelser måles efter første indregning til amortiseret kostpris.

Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris

Regnskabsposten består af udlån, hvor udbetaling er sket direkte til låntager.

Udlån, måles ved første indregning til dagsværdi med tillæg af de transaktionsomkostninger, som er direkte forbundet med erhvervelsen af udlånet samt fradrag for modtagne gebyrer og provisioner, der indgår som en integreret del af den effektive rente. Efterfølgende måles udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris fratrukket det forventede kredittab.

Reguleringer til imødegåelse af tab som følge af kreditrisiko indregnes i resultatopgørelsen under regnskabsposten nedskrivninger på udlån og andre tilgodehavender m.

Nedskrivninger på udlån og andre tilgodehavender og hensættelser på garantier og lånetilsagn.

Nedskrivninger og hensættelser foretages når der var indtruffet objektiv indikation på kreditforringelse. Nedskrivninger og hensættelser er baseret på det forventede kredittab i forhold til kreditrisikoen. Kreditrisikoen udgør sandsynligheden for, at låntager misligholder sine betalingsforpligtelser. Denne ændring medfører, at der allerede på tidspunktet for første indregning foretages en nedskrivning for forventet tab. I den nedenstående beskrivelse omtales både nedskrivninger på udlån og tilgodehavender og hensættelser på garantier og kredittilsagn under fællesbetegnelsen, nedskrivninger.

Opgørelsen af det forventede kredittab afhænger af, om der er indtruffet en væsentlig stigning i kreditrisikoen siden første indregning. Opgørelsen af nedskrivninger følger en model IFRS9 med tre stadier:

- Stadie 1 omfatter aktiver, hvor der ikke er sket en betydelig stigning i kreditrisiko. I dette stadie beregnes nedskrivningerne svarende til det forventede kredittab i 12 måneder
- Stadie 2 omfatter aktiver, hvor der er sket en betydelig stigning i kreditrisikoen. I dette stadie beregnes nedskrivningerne svarende til det forventede kredittab i aktivets levetid
- Stadie 3 omfatter kreditforringede aktiver. I dette stadie beregnes nedskrivningerne baseret på en individuel vurdering af kredittabet i aktivets levetid.

Noter

Note 1: Væsentlig anvendt regnskabspraksis og ændringer i anvendt regnskabspraksis (fortsat)

Der her i regnskabsperioden ikke været ændringer i væsentlige antagelser og vurderingsmetoder, som blev lagt til grund for opgørelsen i forbindelse med overgangen til de nye nedskrivningsregler.

Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender føres på en korrektivkonto, som modregnes under udlån, og hensættelser på garantier og uudnyttede kredittilsagn som en forpligtelse. I resultatopgørelsen indregnes nedskrivninger og hensættelser under posten nedskrivninger på udlån.

Stadieinddeling

Stadieinddelingen er baseret på instituttets rating-modeller i form af PD-modeller udviklet af datacentralen og den interne kreditstyring. Følgende principper ligger til grund for inddelingen i stadie 2 og 3.

Betydelig stigning i kreditrisiko (stadie 2)

Udlån og andre tilgodehavender er inddelt efter om sandsynlighed for misligholdelse (PD), inden for 12 måneder ved første indregning er enten under 1,0 pct. eller 1,0 pct. og derover.

Ved vurderingen af udviklingen i kreditrisiko antages det, at der er indtruffet en betydelig stigning i kreditrisikoen i forhold til tidspunktet for førstegangsendregning når:

Under 1 pct.

Sandsynlighed for misligholdelse (PD) i restløbetiden fordobles eller mere end fordobles, og 12 måneders PD stiger med 0,5 procentpoint eller mere.

1 pct. og derover

Sandsynligheden for misligholdelse (PD) i restløbetiden fordobles eller mere end fordobles, eller 12 måneders PD stiger med 2,0 procentpoint eller mere.

Herudover vurderes kreditrisikoen at være steget betydeligt, hvis låntager har været i restance i mere end 30 dage, uden at særlige forhold gør, at men kan se bort herfra.

Et udlån med en 12 måneders PD under 0,2 pct. på balancetidspunktet betrages som værende forbundet med en lav kreditrisiko, såfremt aktuelle eller forventede forhold ikke indikerer andet. Udlån med en lav kreditrisiko fastholdes i stadie 1. Foruden udlån med en PD under 0,2 pct. er det Sparekassens vurdering, at tilgodehavender hos danske kreditinstitutter og centralbanker har en lav kreditrisiko.

Kreditforringede aktiver (stadig3)

Udlån og andre tilgodehavender, der måles til amortiseret kostpris, samt garantier og kredittilsagn kan være kreditforringede, hvis en eller flere af følgende begivenheder er indtruffet:

- Låntager er i betydelige økonomiske vanskeligheder
- Låntagers kontraktbrud, eksempelvis i form af manglende overholdelse af betalingspligt for afdrag og renter eller
- Når Sparekassen eller andre långivere yder lempelse i vilkår, som ikke ville være overvejet, hvis ikke låntager var i økonomiske vanskeligheder

Noter

Note 1: Væsentlig anvendt regnskabspraksis og ændringer i anvendt regnskabspraksis (fortsat)

- Det er sandsynligt, at låntager vil gå konkurs eller blive omfattet af anden økonomisk rekonstruktion
- Bortfald af et aktivt marked for det finansielle aktiv på grund af økonomiske vanskeligheder.
- Erhvervelse eller oprettelse af et finansielt aktiv til en betragtelig underkurs, som afspejler indtrufne kredittab

Herudover vurderes udlånet senest at være kreditforringet, hvis låntager har været i restance i mere end 90 dage.

Signifikante udlån vurderes individuelt for indikation på kreditforringelse ved hver regnskabsafslutning. Sparekassen gennemgår alle udlån over 0,6 mio. kr. individuelt.

Definition af misligholdelse

Fastlæggelsen af, hvornår en låntager har misligholdt sine forpligtelser, er afgørende for opgørelsen af det forventede kredittab. Sparekassen anser en låntager for at have misligholdt sine forpligtelser såfremt:

- låntager er mere end 90 dage i restance på væsentlige dele af deres forpligtelser eller
- det er usandsynligt, at låntager kan tilbagebetale sine forpligtelser fuldt ud.

Vurderingen af, om en låntager er i restance, gælder både overtræk over de fastsatte rammer og manglende betaling af enten afdrag eller renter. Vurderingen af, hvorvidt det er usandsynligt, at en låntager kan tilbagebetale sine forpligtelser, tager udgangspunkt i både kvalitative og kvantitative indikatorer. En kvalitativ indikator for erhvervsudlån kan for eksempel være, om der er brud på covenants. Kvantitative indikatorer kunne for eksempel være en vurdering af, hvorvidt en låntager kan opfylde sine forpligtelser på andre lån, eller er i restance på andre lån.

Af- og nedskrivninger

Nedskrivninger i stadie 1 og 2:

Opgørelsen af det forventede kredittab i stadie 1 og 2 foretages baseret på en porteføljemæssig nedskrivningsmodel. Nedskrivningsmodellen tager udgangspunkt i sandsynligheden for misligholdelse (PD), forventet krediteksponering ved misligholdelse (EAD) og forventet tabsandel ved misligholdelse (LGD). Modellen inkorporerer historiske observationer for de enkelte inputs og ligeledes fremadskuende informationer, herunder makroøkonomiske forhold.

Noter

Note 1: Væsentlig anvendt regnskabspraksis og ændringer i anvendt regnskabspraksis (fortsat)

Fastlæggelse af input til nedskrivningsmodellen

Nedskrivningsmodellen tager udgangspunkt i sandsynligheden for misligholdelse (PD), forventet krediteksponering ved misligholdelse (EAD) og forventet tabsandel ved misligholdelse (LGD).

Input til nedskrivningsmodellen er baseret på historiske informationer, som er udviklet af Sparekassens datacentral (SDC) ved brug af statistiske modeller.

Fastlæggelsen af sandsynligheden for misligholdelse (PD) tager udgangspunkt i observerede misligholdelse igennem en periode, som dækker over en økonomisk cyklus, og herefter konverteres de observerede misligholdelser til en estimeret sandsynlighed, der gælder for et bestemt tidspunkt (12 måneders PD). Livstids PD opgøres med udgangspunkt i 12 måneders PD på baggrund af matematiske modeller og fremskrivninger af 12 måneders PD. Dette er baseret på forventninger til fremtiden og lånenes udvikling.

Fastlæggelsen af krediteksponering ved misligholdelse (EAD) tager udgangspunkt i den forventede ændring til eksponeringen efter balancedagen, inklusive tilbagebetalinger af renter og afdrag samt yderligere træk på kredittilsagn. Datacentralens fastlæggelse af EAD tager udgangspunkt i historiske informationer om forventede ændringer i eksponeringer over lånenes levetid inden for det enkelte låns rammer. Der tages derved højde for afdragsprofil, førtidsindfrielse og ændringer i brugen af kreditter.

Forventede tabsandel ved misligholdelse (LGD) er estimeret på baggrund af forskellen mellem de kontraktuelle pengestrømme og de pengestrømme, som instituttet forventer at modtage efter misligholdelse inklusive pengestrømme ved realisering af sikkerheder. Fastlæggelsen af LGD tager udgangspunkt i de forventede sikkerhedsværdier fra trukket omkostninger ved salg samt pengestrømme, som låntager kan betale i øvrigt ud over sikkerheder. Der tages ligeledes højde for eventuel reduktion i pris, såfremt sikkerheden skal realiseres inden for en kortere periode. De fremtidige pengestrømme tilbagediskonteres til nutidsværdi. For variabelt forventede udlån og tilgodehavender anvendes den aktuelle effektive rentesats på udlånet eller tilgodehavendet.

Fremadskuende makroøkonomiske scenarier

Fremadskuende information indgår i beregningen af forventet tab i form af makroøkonomiske prognoser og fremskrivninger. Sparekassen bruger en model herfor, der udvikles og vedligeholdes af LOPI – Lokale Pengeinstitutter

Modellen er opbygget omkring fastlæggelsen af historiske sammenhænge mellem nedskrivninger inden for en række sektorer og brancher og en række forklarende makroøkonomiske variabler. Disse sammenhænge tilføres herefter estimater for de makroøkonomiske variabler, baseret på prognoser fra konsistente kilder som Det Økonomiske Råd, Nationalbanken m.fl., hvor prognoserne i almindelighed rækker to år frem i tid og omfatter variabler som stigning i offentligt forbrug, stigning i BNP, rente etc.

henseende antages at indtræffe en "langtidsligevægt" opgjort som et strukturelt niveau fra prognoserne.

Noter

Note 1: Væsentlig anvendt regnskabspraksis og ændringer i anvendt regnskabspraksis (fortsat)

Derved beregnes de forventede nedskrivninger i op til to år frem i tiden inden for de enkelte sektorer og brancher, mens der for løbetider udover 2 år foretages en lineær interpolation mellem nedskrivningsprocenten for år 2 og nedskrivningsprocenten i år 10, hvor der i modelmæssige sektorer og brancher. Instituttet foretager tilpasninger til disse, baseret på egne forventninger til fremtiden, og med udgangspunkt i lånesammensætningen.

Ledelsesmæssige tillæg

Instituttet foretager ved hvert kvartalsskifte en vurdering af, om der er behov for korrektioner til de forventede kredittab, som er beregnet på basis af de anvendte modeller i stadie 1 og 2. Dette foretages på landbrugskunder. Årsagen til korrektionerne skyldes især de store udsving i indtjeningen i denne branche og udefra kommende risici.

Nedskrivninger i stadie 3:

Nedskrivning på kreditforringede udlån opgøres som det forventede tab på baggrund af en række mulige udfald (scenarier) for låntagers økonomiske situation og Sparekassens kredithåndtering. Det forventede tab beregnes ved at sammenveje opgjorte tab forbundet med hvert scenarie baseret på sandsynligheden for, at scenariet indtræffer. For hvert scenarie opgøres nedskrivningen baseret på forskellen mellem den regnskabsmæssige værdi før nedskrivninger og nutidsværdien af de forventede fremtidige betalinger på udlånet.

Til beregningen af nutidsværdien for variabelt forrentede udlån og tilgodehavender anvendes den aktuelle effektive rentesats på udlånet eller tilgodehavendet.

Afskrivninger

Finansielle aktiver, der måles til amortiseret kostpris, afskrives helt eller delvist, såfremt der ikke længere er en rimelig forventning om dækning af de udestående beløb. Ved afskrivning ophører aktivet med at være indregnet i balancen helt eller delvist.

Fastsættelsen af, hvornår der ikke er en rimelig forventning om dækning af de udestående beløb, baserer sig typisk på konkrete forhold hos den enkelte låntager. Dette kunne f.eks. være likviditet, aktivsammensætning, egenkapital og fremtidig indtjening.

Inden der foretages afskrivning, har en låntager været igennem en gældsinddrivelsesproces, hvor der typisk vil blive foretaget en frivillig aftale, hvor Sparekassen bliver delvis indfriet.

Gældsinddrivelsesprocessen fortsætter efter der er sket ophør af indregning af udlån. For erhvervskunder fortsætter processen, indtil låntager enten begæres konkurs, rekonstruktion eller der bliver aftalt en frivillig akkord. For privatkunder forsøges det at indgå en frivillig aftale, der enten indeholder lempelige vilkår eller eftergivelse af gæld. I enkelte tilfælde har vi sendt sagerne til et inkassoselskab, som står for inddrivelsen af gælden.

Noter

Note 1: Væsentlig anvendt regnskabspraksis og ændringer i anvendt regnskabspraksis (fortsat)

Afledte finansielle instrumenter

Afledte finansielle instrumenter måles til dagsværdi, der som udgangspunkt er baseret på noterede markedspriser. I det omfang der er tale om ikke noterede instrumenter, opgøres dagsværdien efter almindelig anerkendte principper, der bygger på markedsbaserede parametre. Afledte finansielle instrumenter indregnes under andre aktiver, henholdsvis andre passiver.

Obligationer til dagsværdi

Obligationer, der indgår i en handelsbeholdning eller besiddes med det formål at realiserer pengestrømme ved salg af aktiverne, eller styres og vurderes på basis af dagsværdi, måles til dagsværdi. Dagsværdien opgøres efter lukkekursen for det pågældende marked på balancedagen. Udtrukne obligationer måles til nutidsværdien.

Hvis markedet for en eller flere obligationer er illikvidt, eller hvis der ikke findes en offentlig anerkendt pris, fastsætter Sparekassen dagsværdien ved brug af anerkendte værdiansættelsesteknikker. Disse teknikker omfatter anvendelse af tilsvarende nylige transaktioner mellem uafhængige parter, henvisning til andre tilsvarende instrumenter, analyser af tilbagediskonterede pengestrømme samt andre modeller baseret på observerbare markedsdata.

Aktier m.v.

Aktier måles til dagsværdi. Dagsværdien for aktier, der handles på aktive markeder, opgøres efter lukkekursen på balancedagen.

Dagsværdien for unoterede illikvide aktier tager udgangspunkt i tilgængelige oplysninger om handler og lignende eller alternativt kapitalværdiberegninger. Illikvide og unoterede kapitalandele, hvor der ikke vurderes muligt at opgøre en pålidelig dagsværdi, måles til kostpris.

Noter

Note 2: Væsentlige regnskabsmæssige skøn, forudsætninger og usikkerheder.

Årsregnskabet udarbejdes ud fra visse særlige forudsætninger, der medfører brug af regnskabsmæssige skøn. Disse skøn foretages af Sparekassens ledelse i overensstemmelse med regnskabspraksis og på baggrund af historiske erfaringer samt forudsætninger, som ledelsen anser som forsvarlige og realistiske. Forudsætningerne kan være ufuldstændige, og uventede fremtidige begivenheder eller omstændigheder kan opstå, ligesom andre vil kunne komme frem til andre skøn. De områder, som indebærer en højere grad af vurderinger eller kompleksitet, eller områder, hvor antagelser og skøn er væsentlige for regnskabet, er angivet nedenfor.

Ved udarbejdelsen af årsregnskabet foretager ledelsen en række regnskabsmæssige vurderinger, der danner grundlag for præsentation, indregning og måling af Sparekassens aktiver og forpligtelser. Årsregnskabet er aflagt efter et princip om going concern ud fra den nuværende gældende praksis og fortolkning af reglerne for danske pengeinstitutter. De væsentligste skøn, som ledelsen foretager i forbindelse med indregning og måling af aktiver og forpligtelser, og den væsentlige skønsmæssige usikkerhed forbundet med udarbejdelsen af årsrapporten for 2019 er:

- Nedskrivninger på udlån og hensættelser på garantier og kredittilsagn
- Måling af dagsværdi af finansielle instrumenter, hvor der ikke findes et aktivt marked
- Måling af domicilejendomme og investeringsejendomme
- Måling af udskudte skatteaktiver

Nedskrivninger på udlån og hensættelser på garantier og kredittilsagn

Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender er foretaget i overensstemmelse med den i note 1 beskrevne regnskabspraksis, og er baseret på en række forudsætninger. Såfremt disse forudsætninger ændres, kan regnskabsaflæggelsen blive påvirket, og påvirkningerne kan være væsentlig. I 2019 er den nye regnskabspraksis vedrørende nedskrivninger af udlån og tilgodehavender samt hensættelser på garantier og uudnyttede kredittilsagn implementeret. Dette gør, at ledelsen har foretaget en række nye skøn forbundet med opgørelsen af nedskrivningerne for 2019.

Måling af udlån bliver væsentligt påvirket af den nuværende økonomiske stabilitet i samfundet. Det kan således ikke afvises, at en negativ udvikling inden for brancher, hvor Sparekassen har betydelige engagementer, kan medføre yderligere nedskrivninger. Såfremt det kan fastslås, at ikke alle fremtidige betalinger vil blive modtaget, er fastlæggelsen af størrelsen af de forventede betalinger, herunder realisationsværdier af sikkerheder og forventede dividendeudbetalinger fra boer, også undergivet væsentlige skøn

Ved måling af sikkerheder med pant i helt eller delvist udlejede erhvervsjendomme eller boligejendomme er afkastkrav en af de væsentligste forudsætninger, som Sparekassen anvender. Værdien af ejendomme fastsættes på grundlag af en vurdering af det afkastkrav, som en investor forventes at stille til en ejendom i den pågældende kategori. Afkastkravet på disse ejendomme ligger pt. i al væsentlighed i intervallet 6 % til 10 %.

Noter

Note 2: Væsentlige regnskabsmæssige skøn, forudsætninger og usikkerheder (fortsat).

Afkastets størrelse afhænger bl.a. af geografi, beliggenhed i det pågældende område, ejendommens anvendelsesmuligheder (erhverv/beboelse), vedligeholdelses stand samt eventuel genudlejning og dermed niveauet for tomgang m.v.

Værdierne på særligt landbrugsejendomme er fastlagt i et illikvidt marked, hvor kendskab til reelle handels- og belåningsværdier er sparsom. En afgørende faktor for nedskrivninger på landbrugsengagementer er værdien af landbrugsjord. I de foretagne nedskrivningsberegninger for de landbrugsengagementer, hvor der er vurderet at være kreditforringelse (stadie 3), er der benyttet en DLR-kreditvurdering med et passende forsigtigt haircut.

For privatkunder er der usikkerhed forbundet med opgørelse af nedskrivninger som følge af usikkerhed om den fremtidige betalingsevne. For en del af låntagerne konstateres det, at selvom kunderne på nuværende tidspunkt kan betale ydelserne på lånene, så vil yderligere krav til afdrag eller rente presse betalingsevnen.

Fremadskuende makroøkonomiske scenarier

Fastlæggelse af forventet tab er baseret på ledelsens forventninger til den fremtidige økonomiske udvikling. Sådanne forventninger er forbundet med en stor grad af skøn fra ledelsen. Ledelsen foretager dette skøn med udgangspunkt i forskellige scenarier (en "base case" og "bedre case" og en "værre case"). Disse tre scenarier tildeles en sandsynlighedsvægt afhængigt af ledelsens vurdering af de nuværende forventninger til fremtiden

Udover fastlæggelsen af forventninger til fremtiden er nedskrivninger i stadie 1 og 2 ligeledes behæftede med en usikkerhed som følge af, at modellerne ikke tager højde for alle relevante forhold. Da der fortsat er begrænset historisk datagrundlag som udgangspunkt for beregningerne, har det være nødvendigt at supplere modellens beregninger med ledelsesmæssige skøn. De ledelsesmæssige skøn relaterer sig især til landbrugskunderne. Der er foretaget et ledelsesmæssigt skøn med baggrund i de svingende produktionsforhold for landbrugs sektoren da tørken i sommeren 2018 samt den våde sommer i 2019 har medført usikkerhed omkring afkastet og produktionen. Endvidere er der risiko for at den Afrikanske Svinepest rammer Danmark. Såfremt Danmark rammes medfører det alvorlige konsekvenser for dansk landbrug. Fastlæggelsen af det ledelsesmæssige skøn er foretaget ud fra en konkret vurdering af det enkelte segment og de berørte låntagere. Vurderingen af effekten for den langsigtede sandsynlighed for misligholdelse for disse låntagere, og segmenter ved henholdsvis forbedret og forværret udfald af makroøkonomiske scenarier, er forbundet med et skøn.

Måling af dagsværdi af finansielle instrumenter

Dagsværdien er det beløb, som et aktiv kan omsættes til, eller en forpligtelse indfries til, ved en handel under normale omstændigheder mellem kvalificerede, villige og indbyrdes uafhængige parter.

Dagsværdien af finansielle instrumenter, hvor der findes et aktivt marked, fastsættes til den pris, der vil blive modtaget ved salg på balancedagen, eller hvis en sådan ikke foreligger en anden offentliggjort kurs, der må antages bedst at svare hertil. For finansielle instrumenter, hvor der ikke findes et aktivt marked, fastlægges dagsværdien ved hjælp af almindeligt anerkendte værdiansættelsesteknikker, der baserer sig på observerbare aktuelle markedsdata. Værdiansættelser baseret på værdiansættelsesteknikker er i større omfang baseret på ledelsesmæssige skøn.

Noter

Note 2: Væsentlige regnskabsmæssige skøn, forudsætninger og usikkerheder (fortsat).

Måling af unoterede aktier

Måling af unoterede aktier er kun i mindre grad baseret på observerbare markedsdata. Måling af unoterede aktier er således behæftet med usikkerhed. Hertil kommer, at der for en række unoterede aktier ikke har været omsætning heri i en årrække. Måling af unoterede aktier er derfor opgjort til skønnet markedsværdi og er således behæftet med usikkerhed.

Måling af investerings- og domicilejendomme

Domicilejendomme

Fastsættelsen af den omvurderede værdi af vores domicilejendom er forbundet med et væsentligt skøn. Skønnet knytter sig til fastlæggelsen af et forrentningskrav. Som et supplement hertil har Sparekassen ultimo 2018 indhentet mæglervurderinger vedrørende Sparekassens domicilejendomme med det formål at fastsætte salgsværdien af de enkelte ejendomme. Domicilejendommene udgøres af lokaler, hvorfra der udøves aktiv bankvirksomhed samt tilhørende kælder- og loftslokaler til bankinstallationer m.v. I forbindelse med værdiansættelsen er der anvendt forskellige kvadratmeterpriser i forhold til alternative anvendelsesmuligheder, som de enkelte lokaler vurderes at have.

Investeringsejendomme

Fastsættelsen af dagsværdien for investeringsejendomme er forbundet med et væsentligt skøn. Skønnet knytter sig primært til fastlæggelsen af ejendommens forrentningskrav og fremtidige pengestrømme. Sparekassen har ultimo 2018 indhentet mæglervurdering af de enkelte investeringsejendomme med det formål at fastsætte salgsværdien af ejendommene.

Måling af udskudte skatteaktiver

Udskudte skatteaktiver indregnes for alle uudnyttede skattemæssige underskud, i den udstrækning det anses for sandsynligt, at der inden for en overskuelig årrække realiseres skattemæssige overskud, hvori underskuddene kan modregnes. Fastlæggelse af, hvor stort et beløb der kan indregnes for udskudt skatteaktiver, baseres på skøn over det sandsynlige tidspunkt for og størrelse af fremtidige skattepligtige overskud. Budgetter over Sparekassens udvikling er forbundet med skøn over det sandsynlige tidspunkt for og størrelse af fremtidige skattepligtige overskud. Pr. 31.12.2019 har Sparekassen ingen skattemæssigt fremførbare skattemæssige underskud

Noter

Note 3. Finansielle risici og politikker for mål og styringen af finansielle risici.

Sparekassen er eksponeret over for forskellige typer af risici. Formålet med Sparekassens politikker for risikostyring er at minimere de tab, der kan opstå som følge af bl.a. uforudsigelig udvikling på de finansielle markeder.

Sparekassen har defineret en profil for de risici, som Sparekassen maksimalt ønsker at påtage sig. Profilen er beskrevet i direktionens instruks, og der følges op på hvert af de ordinære bestyrelsesmøder i forhold til udnyttelse af de tildelte rammer.

Sparekassen udvikler løbende sine værktøjer til identifikation og styring af de risici, som til dagligt påvirker sparekassen. Bestyrelsen fastlægger de overordnede rammer og principper for risiko- og kapitalstyring og modtager løbende rapportering om udviklingen i risici og udnyttelse af de tildelte risikorammer. Den daglige styring af risici foretages af direktionen. Økonomiafdelingen foretager uafhængig kontrol heraf i Sparekassen

Kreditrisiko

De væsentligste risici i Sparekassen vedrører i sagens natur kreditrisiko. Sparekassens risikostyringspolitikker er derfor tilrettelagt med henblik på at sikre, at transaktioner med kunder og kreditinstitutter til stadighed ligger inden for de af bestyrelsen vedtagne rammer og forventet sikkerhed. Modparter til derivater er begrænset til at være kreditinstitutter, der har en høj kreditværdighed. Der er endvidere vedtaget politikker, der begrænser eksponeringen i forhold til ethvert kreditinstitut, som Sparekassen har forretninger med. Større udlån er dækket ved tilstrækkelig likvid sikkerhed.

Sparekassen følger løbende alle udlån og garantier over 0,6 mio. kr. på individuel basis. Øvrige udlån og garantier overvåges på gruppevis basis dog således, at når objektive indikatorer viser, at der kan opstå et konkret problem med en eksponering, flyttes denne til individuel overvågning.

Den samlede krediteksponering er sammensat af balanceførte og ikke balanceførte poster. Eksponeringen omfatter både den almindelige bankforretning og handelsaktiviteterne.

Standardvilkår

Sparekassens udlån er bevilget baseret på rammerne i kreditpolitikken, og under hensyntagen til en række standardvilkår.

Erhvervskunder: Typisk kan Sparekassen opsige engagementet uden varsel. Der stilles krav til, at kunden løbende indleverer økonomiske oplysninger til Sparekassen.

Privatkunder: Typisk er der et opsigelsesvarsel fra Sparekassens side på 3 måneder, medmindre der foreligger misligholdelse eller anden forfaldsgrund. Der stilles normalt krav om økonomiske oplysninger ved nyudlån samt ændringer i eksisterende udlån.

Sikkerhederne vurderes efter nærmere retningslinjer, som er beskrevet i de interne forretningsgange. Sikkerhedsværdien varierer alt efter hvilket aktiv, som pantsættes til sikkerhed for kundernes engagementer med Sparekassen.

Noter

Note 3. Finansielle risici og politikker for mål og styringen af finansielle risici (fortsat).

Krediteksponeringer og væsentlige koncentrationer af kreditrisici.

Krediteksponeringer er opgjort som summen af udlån til amortiseret kostpris, uudnyttede kreditrammer, lånetilsagn og finansielle garantier. Eksponeringen er opgjort før nedskrivninger og hensættelser.

Sparekassen klassificerer kunderne i grupper i overensstemmelse med den risiko, der vurderes at være forbundet med lån til netop denne kunde. Klassificeringen sker for privatkunder på baggrund af rådighedsbeløb, gældsfaktor og reel formue, mens erhvervskunder klassificeres efter indtjening, egenkapital (solvens) og evnen til at generere pengestrømme.

Sparekassen fordeler krediteksponeringer på brancher, hvor udviklingen inden for den enkelte branche overvåges.

2019

Krediteksponeringer	Stadie 1 tkr.	Stadie 2 tkr.	Stadie 3 tkr.	I alt tkr.
2a/3	341.956	32.613	0	374.569
2b	333.182	58.541	0	391.723
2c	24.178	10.364	0	34.542
OIK	0	0	69.559	69.559
Total	699.316	101.518	69.559	870.393

Krediteksponeringer	Stadie 1 tkr.	Stadie 2 tkr.	Stadie 3 tkr.	I alt tkr.
Offentlige myndigheder	0	0	0	0
Erhverv, herunder:				
• Landbrug	58.308	12.604	1.349	72.261
• Industri og råstofindustri	15.213	839	4.086	20.138
• Energiforsyning	4.560	400	0	4.960
• Bygge- og anlæg	23.232	3.634	1.315	28.181
• Handel	34.437	619	4.534	39.590
• Transport, hoteller og restauranter	19.771	7.124	4.196	31.091
• Information og kommunikation	1.288	879	20	2.187
• Finansiering og forsikring	13.378	51	2.580	16.009
• Fast ejendom	16.879	911	1.754	19.544
• Øvrige erhverv	34.945	7.768	13.456	56.169
Erhverv i alt	222.011	34.829	33.290	290.130
Private	477.305	66.689	36.269	580.263
Total	699.316	101.518	69.559	870.393

Noter

Note 3. Finansielle risici og politikker for mål og styringen af finansielle risici (fortsat).

2018

Krediteksponeringer	Stadie 1 tkr.	Stadie 2 tkr.	Stadie 3 tkr.	I alt tkr.
2a/3	477.185	72.177	0	549.362
2b	93.767	78.637	0	172.404
2c	1.165	6.389	0	7.554
OIK	0	0	62.932	62.932
Total	572.117	157.203	62.932	792.252

Krediteksponeringer	Stadie 1 tkr.	Stadie 2 tkr.	Stadie 3 tkr.	I alt tkr.
Offentlige myndigheder	0	0	0	0
Erhverv, herunder:				
• Landbrug	49.854	6.502	-	56.356
• Industri og råstofindvinding	8.962	2.265	2.605	13.832
• Energiforsyning	4.030	400	0	4.430
• Bygge- og anlæg	21.695	3.333	1.414	26.442
• Handel	19.945	7.452	3.750	31.147
• Transport, hoteller og restauranter	19.590	6.068	1.941	27.599
• Information og kommunikation	1.967	515	0	2.482
• Finansiering og forsikring	8.646	5.140	0	13.786
• Fast ejendom	12.417	1.043	877	14.337
• Øvrige erhverv	39.206	4.476	11.475	55.157
Erhverv i alt	186.312	37.194	22.062	245.568
Private	385.806	120.008	40.870	546.684
Total	572.118	157.202	62.932	792.252

Specifikation af nedskrivninger fordelt på stadier fremgår af note 16.

Kreditlempelser og non-performing lån

En eksponering har kreditlempelse, hvis:

- engagementet er rentenulstillet
- der er ydet rentelegelse
- der er ydet ydelseshenstand som ikke gives til låntager med tilsvarende risikoprofil
- rentesatser og afdragsprofiler som ikke gives til låntager med tilsvarende risikoprofil

Sparekassen anvender kreditlempelse for, i økonomiske nedgangstider at tage vare på kundeforhold, hvor der er en realistisk mulighed for, at låntageren igen vil være i stand til at opfylde sine forpligtelser. Sparekassen har udlån med kreditlempelse for 15,5 mio. kr. pr. 31.12.19.

Non-performing lån (NPL) defineres som:

- Eksponeringen har været i restance i mere end 90 dage.
- Det vurderes usandsynligt, at debitor fuldt ud opfylder sine betalingsforpligtelse, uden at der realiseres sikkerhed.
- Individuelt nedskrevne eksponeringer.

Sparekassen har non-performing lån for 69 mio. kr. pr. 31.12.19.

Noter

Note 3. Finansielle risici og politikker for mål og styringen af finansielle risici (fortsat).

Markedsrisiko

Sparekassens markedsrisiko styres via fastsatte limits for en lang række af risikomål. Opgørelse, overvågning og rapportering af markedsrisici sker løbende. Rapporteringen udarbejdes af økonomichefen. Direktionen modtager løbende rapportering om disse risici. Bestyrelsen modtager rapportering om udvikling i markedsrisici på månedsbasis. Rapporteringen indeholder beregninger af om positionerne overholder de gældende grænser.

- Renterisiko
- Varighed

Renterisiko

Det kan oplyses, at Sparekassens renterisiko bl.a. beregnes ud fra Sparekassens beholdning af obligationer og i overensstemmelse med Finanstilsynets vejledning. Ultimo 2019 udgør den samlede renterisiko 6.950 t.kr., hvilket svarer til 5,1 % af kernekapitalen efter fradrag (se fordeling i nedenstående tabel). Den tilsvarende opgørelse ultimo 2018 androg 4.382 t.kr. (4,0 %).

Renterisiko fordelt efter modificeret varighed (tkr.)	Handels- beholdning	Ikke handels- beholdning
Til og med 3 mdr.	59	0
Over 3 mdr. til og med 6 mdr.	579	0
Over 6 mdr. til og med 12 mdr.	362	0
Over 1 år til og med 2 år	1.029	625
Over 2 år til og med 3 år	2.047	0
Over 3 år til og med 4 år	144	0
Over 4 år	2.730	0
I alt	6.950	625

Renterisiko fordelt efter valuta		
DKK	6.950	625
EUR	0	0
alt	6.950	625

Aktierisiko.

I bestyrelsens retningslinjer til direktionen er der indbygget et maksimum for den risiko, Sparekassen må påtage sig. Ved udgangen af 2019 består Sparekassens aktieportefølje af 48,7 mio. kr. aktier, hvoraf 32,2 mio.kr. er unoterede aktier i sektorselskaber/samarbejdspartnere inden for den finansielle sektor, 7,6 mio. kr. er placeret i likvide aktier og 8,9 mio. kr. er placeret i unoterede aktier og anparter. De likvide aktier androg 6,8 mio. kr. ultimo 2018.

Noter

Note 3. Finansielle risici og politikker for mål og styringen af finansielle risici (fortsat).

Valutarisiko.

Sparekassens valutapositioner udgør 6.592 tkr. ultimo 2019, hvilket svarer til 4,8 % af kernekapitalen. Valutarisikoen opgjort som valutakursindikator 2 beregnes ikke, da valutapositionerne udgør mindre end 10 % af kernekapitalen.

Sparekassen har vedtaget retningslinjer for, hvilke valutaer det er tilladt at have eksponering i. Der henvises til note 28 for yderligere oplysninger om valutarisici.

Likviditetsrisiko.

Sparekassens likvide beredskab bliver styret ved at opretholde tilstrækkelige likvider, ultralikvide værdipapirer, tilstrækkelige kreditfaciliteter samt evnen til at lukke markedspositioner. Det likvide beredskab fastlægges ud fra en målsætning om at sikre et tilstrækkeligt og stabilt likvidt beredskab. Sparekassen tilstræber at have en overdækning i forhold til kravene i lov om finansiel virksomhed på 100 %.

LCR er for Sparekassen beregnet til 2.075 % pr. 31.12.2019. Der henvises herudover til nøgletal for udlån i forhold til indlån.

Operationel risiko.

Sparekassen har med henblik på at mindske tab som følge af operationelle risici udarbejdet flere politikker. En central del heraf er sikkerhedspolitikken, der stiller en række krav til it og personale, ligesom den stiller en række krav til håndtering af følsomme oplysninger. Herudover er der udarbejdet nødplaner for it, som skal begrænse tab i tilfælde af manglende it-faciliteter eller anden lignende krisesituation. Sparekassen ønsker et stærkt kontrolmiljø og har derfor også udarbejdet en række standarder for, hvorledes kontrol skal foregå.

It-forsyningen, der er et af de væsentligste områder ved vurdering af operationelle risici, er outsourcet til SDC – Skandinavisk Data Center, som Sparekassen er medejer af. It-sikkerheden vurderes løbende, og der foretages løbende nødvendige justeringer.

Sparekassen er qua sin størrelse afhængig af enkelte nøglemedarbejdere. For at mindske afhængigheden af disse er der udarbejdet skriftlige arbejdsgange. Herudover søger Sparekassen i videst muligt omfang at uddanne medarbejdere på områder, hvor det vurderes, at den største afhængighed er til stede.

Sparekassen har etableret en compliance- og en risikostyringsfunktion, der skal medvirke til at sikre, at vi til enhver tid lever op til eksterne såvel som interne krav.

Det er Sparekassens politik, at de operationelle risici til stadighed begrænses under hensyntagen til de omkostninger, der er forbundet hermed.

Noter

(i 1.000 kr.)

Note 4: Kapitalforhold og kapitalprocent

2019 2018

Kapitalsammensætning

Egenkapital	153.725	133.730
Skatteaktiver	0	-627
Foreslået rente til garantier	-1.608	-1.389
Immaterielle aktiver	-823	-1.189
Ramme til indløsning af garantkapital	-750	-500
Fradrag for forsigtig værdiansættelse	-459	-387
Fradrag for kapitalandele m.v. større end 10 %.	-13.585	-20.971
Egentlig kernekapital	136.500	108.667
Supplerende kapital	10.000	10.000
Kapitalgrundlag før fradrag	146.500	118.667
Fradrag for kapitalandele m.v. større end 10 %.	0	0
Kapitalgrundlag efter fradrag	146.500	118.667

Risikoeksponering

Kreditrisiko	427.734	397.296
Markedsrisiko	124.861	89.626
Operationel risiko	84.745	75.591
Risikovægtede aktiver i alt	637.340	562.513

Nøgletal

Egentlig kernekapitalprocent	21,4	19,3
Kernekapitalprocent	21,4	19,3
Kapitalprocent	23,0	21,1

Noter

Note 5: Femårsoversigt

(i 1.000 kr.)

Hoved- og nøgletal	2019	2018	2017	2016	2015
Resultatopgørelse					
Netto rente- og gebyrindtægter	51.629	48.930	47.570	35.269	32.160
Kursreguleringer	10.337	-909	3.891	-553	1.132
Udgifter til personale og administration	39.966	39.912	34.125	26.108	21.231
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender	2.309	3.280	5.703	2.873	3.197
Årets resultat	16.922	3.688	9.399	5.059	5.803
Balance					
Udlån	372.449	367.335	397.506	295.783	296.063
Indlån	997.037	893.421	824.149	562.896	502.138
Indlånsoverskud (eksklusiv indlån i puljer)	624.588	526.086	426.643	267.113	206.075
Egenkapital	153.725	133.730	125.552	84.237	74.889
Aktiver i alt	1.328.514	1.177.599	1.088.334	718.306	628.256
Nøgletal					
Kapitalprocent	23,0	21,1	20,5	20,2	21,2
Kernekapitalprocent	21,4	19,3	19,0	18,3	18,4
Egenkapitalforrentning før skat	12,9	3,2	11,4	6,5	10,1
Egenkapitalforrentning efter skat	11,8	2,9	9,0	6,4	8,2
Indtjening pr. omkostningskrone	1,43	1,09	1,29	1,17	1,27
Renterisiko	5,1	4,0	5,2	2,7	2,7
Valutaposition	4,8	3,7	8,0	4,3	7,4
Udlån i forhold til indlån	35,8	39,6	45,4	52,1	59,9
Udlån i forhold til egenkapital	2,4	2,7	3,2	3,5	4,0
Årets udlånsvækst	1,4	-7,1	34,4	-0,1	8,7
Lovkrav om likviditet § 152	n/a	n/a	345,7	332,0	304,8
LCR-nøgletal	2.075	1.701	n/a	n/a	n/a
Summen af store eksponeringer over 10 %	0	0	15,4	13,9	14,4
Summen af de 20 største eksponeringer (pejlemærke)	80,9	88,1	n/a	n/a	n/a
Årets nedskrivningsprocent	0,3	0,6	0,9	0,7	0,8
Afkastningsgrad beregnes som forholdet mellem årets resultat og aktiver i alt	1,3	0,3	0,9	0,7	0,9
Gearing	8,9	8,2	8,7	8,6	8,7

Noter	(i 1.000 kr.)	
	2019	2018
Note 6: Renteindtægter		
Udlån og andre tilgodehavender	26.721	28.468
Obligationer	3.068	3.211
Øvrige renteindtægter	738	740
	30.527	32.419
Note 7: Negative renteindtægter		
Tilgodehavender hos kreditinstitutter	456	540
Nationalbanken indskudsbeviser	940	103
	1.396	643
Note 8: Renteudgifter		
Indlån og anden gæld	701	1.281
Efterstillede kapitalindskud	625	633
Øvrige renteudgifter	35	7
	1.361	1.921
Note 9: Gebyrer og provisionsindtægter		
Værdipapirhandel og depoter	3.115	2.421
Betalingsformidling	3.023	3.317
Lånesagsgebyr	227	582
Garantiprovision	11.134	10.190
Øvrige gebyrer og provisioner	6.113	3.197
	23.612	19.707
Note 10: Kursreguleringer		
Udlån og tilgodehavender til dagsværdi	0	0
Obligationer	-3.440	-2.181
Aktier m.v.	13.360	1.414
Investerings ejendomme	197	-413
Valuta, rente m.v.	220	271
Aktiver tilknyttet puljeordninger	14.791	-8.277
Indlån i puljeordninger	-14.791	8.277
	10.337	-909

Noter

(i 1.000 kr.)

Note 11: Udgifter til personale og administration

2019 2018

Personaleudgifter:

Lønninger	16.208	16.967
Pensioner	1.768	1.786
Udgifter til social sikring og lønsumsafgift	3.323	3.033
	21.299	21.786

Lønninger og vederlag til direktion og bestyrelse:

Direktion, Bjarne V. Nielsen	1.666	1.601
	1.666	1.601

Bestyrelse, 10 personer:

Ordinært honorar:

Bestyrelsesformand Leif Juul Sørensen	100	100
Næstformand Ole Kjær Jensen	78	85
Bestyrelsesmedlem Gert Olsen	37	0
Bestyrelsesmedlem Henrik Buur	50	50
Bestyrelsesmedlem Hanne Herzog	50	50
Bestyrelsesmedlem Anne Jeppe Nielsen	53	60
Bestyrelsesmedlem Pia Fuglsang Rasmussen	50	50
Bestyrelsesmedlem Rasmus Peder Rasmussen	50	50
Bestyrelsesmedlem Niels Riis	50	50
Bestyrelsesmedlem Maj-Britt Kisby	37	0
Afgået bestyrelsesmedlem Henning Hürdum	19	75
Afgået bestyrelsesmedlem Ole L. Jørgensen	12	50

Honorar for tabt arbejdsfortjeneste:

Bestyrelsesmedlem Anne Jeppe Nielsen	0	0
Bestyrelsesmedlem Hanne Herzog	0	3
Bestyrelsesmedlem Henrik Buur	0	6
Afgået bestyrelsesformand Jens Groth-Lauritsen	0	0
Bestyrelsen i alt	586	629
	2.252	2.230

I personaleudgifter indgår vederlag til andre ansatte med væsentlig indflydelse på Sparekassens risikoprofil, 4 (6) personer ultimo 2019 3.598 4.588

Direktion, bestyrelse og andre ansatte med væsentlig indflydelse på Sparekassens risikoprofil er fast lønnede.

Øvrige administrationsudgifter:

16.415 15.896

Udgifter til personale og administration i alt	39.966	39.912
Det gennemsnitlige antal beskæftigede omregnet til heltidsansatte	32,6	33,2

Noter

	(i 1.000 kr.)	
	2019	2018
<u>Revisionshonorar:</u>		
Lovpligtig revision af årsregnskabet	213	213
Andre ydelser end revision	0	0
	213	213

Note 12: Andre driftsudgifter

Betaling til Afviklingsformuen	8	13
Drift af aktiver i midlertidig besiddelse	0	0
Drift af investeringsejendomme	68	123
Tab på driftsmidler	0	26
	76	162

Note 13: Nedskrivninger på udlån m.v. og andre tilgodehavender samt hensættelser til tab på garantier og uudnyttede kreditfaciliteter

Resultatpåvirkning af nedskrivninger og hensættelser		
Nye nedskrivninger, netto	4.788	5.863
Tab uden forudgående nedskrivninger	490	135
Indgået på tidligere afskrevne fordringer	-1.546	-1.414
Renter vedrørende nedskrivninger	-1.423	-1.304
Indregnet i resultatopgørelsen	2.309	3.280

Der blev i forbindelse med fusionen overtaget udlån med bruttokontraktforpligtelser på 113,5 mio. kr. fra tidligere Flemløse Sparekasse, der er optaget til nettoværdien før dagsværdiregulering med 107,6 mio. kr. Den afledte ”korrektivkonto” på 5,9 mio. kr. er, med baggrund i regnskabsreglerne ikke indregnet i ovennævnte note.

Pr. 31.12.19 er der tilbageført nedskrivninger på 1,1 mio. kr. fra denne ”korrektivkonto”, hvorefter der resterer 2,2 mio. kr. Sparekassens samlede nedskrivninger og hensættelser udgør herefter 39,6 mio. kr. pr. 31.12.19

I forbindelse med fusionen blev en række engagementer med svaghedstegn i tidligere Flemløse Sparekasse dagsværdireguleret med minus 3,7 mio. kr. Pr. 31.12.19 er 2,1 mio. kr. heraf indtægtsført som følge af forbedringer i disse eksponeringer.

	(i 1.000 kr.)	
	2019	2018
Note 14: Skat		
Beregnet skat af årets indkomst	453	270
Ændring i udskudt skat	644	-110
Regulering af tidligere års skat	231	-21
Egenkapitalbevægelse	305	241
	1.633	380
Effektiv skatteprocent		
Selskabsskattesatsen i Danmark	22,0	22,0
Ikke skattepligtig kursregulering og udbytte af porteføljeaktier	-14,8	-11,0
Ikke skattepligtige indtægter og ikke fradragsberettigede udgifter mv.	-0,4	-1,2
Regulering af tidligere års skat	1,2	-0,5
Effektiv skatteprocent	8,8	9,3

Noter	(i 1.000 kr.)	
	2019	2018
Note 15: Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker		
Anfordringstilgodehavender	283.890	230.115
	283.890	230.115
Tilgodehavender hos centralbanker	198.940	62.984
Tilgodehavender hos kreditinstitutter	84.950	167.131
	283.890	230.155
Note 16: Udlån og andre tilgodehavender		
Udlån og tilgodehavender til amortiseret kostpris	372.449	367.335
	372.449	367.335
Udlån og tilgodehavender til amortiseret kostpris		
På anfordring	5.616	3.263
Til og med 3 måneder	10.088	22.280
Over 3 måneder og til og med et år	78.567	60.251
Over 1 år og til og med 5 år	138.370	140.868
Over 5 år	139.808	140.673
	372.449	367.335
	2019	2018
Kreditrisici fordelt på sektorer og brancher:		
Erhverv	%	%
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	8	7
Industri og råstofudvinding m.v.	2	2
Energiforsyning	1	0
Bygge- og anlægsvirksomhed	3	3
Handel	5	3
Transport, restaurations- og hotelvirksomhed	4	3
Information og kommunikation	0	0
Finansiering og forsikring	2	1
Fast ejendom	2	2
Øvrige erhverv	6	7
Erhverv i alt	33	28
Private	67	72
I alt	100	100

Noter

Nedskrivninger på udlån og andre tilgodehavender samt hensættelser til tab på garantier og uudnyttede kreditfaciliteter

Nedskrivninger på udlån og andre tilgodehavender

2019	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	I alt
Nedskrivninger primo	2.711	2.811	27.805	33.327
Årets nedskrivninger, netto	500	17	3.412	3.929
Overført fra stadie 1	-169	121	48	0
Overført fra stadie 2	965	-1.565	600	0
Overført fra stadie 3	0	0	0	0
Endelig tabt	0	0	-2.529	-2.529
Andre bevægelser	0	0	1.423	1.423
I alt	4.007	1.384	30.759	36.150
2018	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	I alt
Nedskrivninger primo	1.428	3.954	22.728	28.110
Årets nedskrivninger, netto	81	256	6.502	6.839
Overført fra stadie 1	-401	324	77	0
Overført fra stadie 2	1.498	-1.748	250	0
Overført fra stadie 3	105	25	-130	0
Endelig tabt	0	0	-1.777	-1.777
Andre bevægelser	0	0	155	155
I alt	2.711	2.811	27.805	33.327

Hensættelser til tab på finansielle garantier og uudnyttede kredittilsagn

2019	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	I alt
Nedskrivninger primo	69	68	2.187	2.324
	-	-	-	-
Årets nedskrivninger netto	41	34	451	526
Overført fra stadie 1	-4	0	4	0
Overført fra stadie 2	19	-19	0	0
Overført fra stadie 3	0	0	0	0
Endelig tabt	0	0	-864	-864
I alt	43	15	876	934

2018	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	I alt
Nedskrivninger primo	348	1.765	1.075	3.188
Årets nedskrivninger, netto	-1.252	-691	1.079	-864
Overført fra stadie 1	-18	17	1	0
Overført fra stadie 2	991	-1.023	32	0
Overført fra stadie 3	0	0	0	0
Endelig tabt	0	0	0	0
I alt	69	68	2.187	2.324

Nedskrivninger på tilgodehavender hos kreditinstitutter og andre poster med kreditrisiko

2019	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	I alt
Nedskrivninger primo	246	0	0	246
Årets nedskrivninger netto	-38	0	0	-38
I alt	208	0	0	208

2018	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	I alt
Nedskrivninger primo	358	0	0	358
Årets nedskrivninger, netto	-112	0	0	-112
I alt	246	0	0	246

beløb i 1.000 kr.

Nedskrivnings- og hensættelsesaldo i alt, ultimo

2019	2018
37.292	35.897

Sparekassen har i 2019, i samarbejde med Sparekassens datacentral, foretaget en rekalkibrering af modellerne, som anvendes ved beregning af Sparekassens statistiske nedskrivninger. Rekalkibreringen har haft indflydelse på faldet i Sparekassens samlede nedskrivninger. Effekten af rekalkibreringen indgår i årets nedskrivninger, netto

Noter

Sparekassen har i regnskabsåret foretaget et ledelsesmæssigt skøn på Sparekassens landbrugskunder på kr. 1.301.200. Beløbet indgår i årets nedskrivninger, netto

	2019	(i 1.000 kr.) 2018
Note 17: Obligationer til dagsværdi		
Realkreditobligationer	402.422	324.204
Øvrige obligationer	6.034	8.470
	408.456	332.674
Note 18: Aktier m.v.		
Aktier/investeringsbeviser noteret på Nasdaq	7.176	6.389
Aktier/investeringsbeviser noteret på andre børser	420	404
Unoterede aktier optaget til dagsværdi	41.127	44.535
	48.723	51.328
Note 19: Aktiver i puljeordninger		
Placeret i:		
Kontantindestående	1.275	989
Investeringsforeningsandele	142.624	117.199
Andet	299	239
	144.198	118.427
Note 20: Immaterielle aktiver		
Kunderrelationer		
Kostpris primo	1.188	1.554
Tilgang i året	0	0
Årets afskrivninger	365	366
Kostpris ultimo	823	1.188
Note 21: Grunde og bygninger		
Domicilejendomme		
Omvurderet værdi primo	3.500	2.668
Tilgang i året	0	454
Årets afskrivninger	55	46
Årets tilbageførte nedskrivninger	0	-424
Omvurderet værdi ultimo	3.445	3.500
Investeringsjendomme		
Dagsværdi primo	1.708	2.753
Tilgang i året	0	0
Afgang i året	1.855	690
Årets værdireguleringer	355	-355
Dagsværdi ultimo	208	1.708
Grunde og bygninger i alt	3.653	5.208

Noter

	(i 1.000 kr.)	
	2019	2018
Note 22: Øvrige materielle aktiver		
Samlet kostpris primo	7.047	6.373
Tilgang	290	796
Afgang	0	122
Samlet kostpris ultimo	7.337	7.047
Af- og nedskrivninger primo	4.504	3.899
Årets afskrivninger	643	617
Tilbageførte nedskrivninger	0	12
Af og nedskrivninger ultimo	5.147	4.504
Bogført værdi ultimo	2.190	2.543

Note 23: Udskudte skatteaktiver og skatteforpligtelser

Udskudt skat primo	1.230	518
Ændring i udskudt skat	-644	712
	586	1.230

	2019	2019	2019	2018
	Udskudt	Udskudt	Udskudt	Udskudt
	skatte-	skatte-	skatte-	skatte-
	aktiv	forpligtelse	aktiv	aktiv
			netto	netto
Immaterielle aktiver	0	0	0	0
Materielle anlægsaktiver	0	-126	-126	-90
Udlån	778	0	778	677
Øvrige	0	-66	-66	643
Netto	778	-192	586	1.230

Note 24: Indlån og anden gæld

Fordeling på restløbetider

Anfordring	903.291	789.349
------------	---------	---------

Indlån med opsigelsesvarsel

Til og med 3 måneder	16.390	17.636
Over 3 måneder og til og med 1 år	9.866	25.909
Over et år og til og med 5 år	17.111	17.139
Over 5 år	50.379	43.388
	997.037	893.421

Fordeling på indlånstyper

På anfordring	899.127	785.415
Indlån med opsigelsesvarsel	23.337	43.786
Tidsindskud	31	10
Særlige indlånsformer	74.542	64.220
	997.037	893.421

Noter

	(i 1.000 kr.)	
	2019	2018
Note 25: Indlån i puljeordninger		
Indlån, primo	118.427	108.865
Årets indbetalinger fra puljedeltagere	18.728	24.722
Årets udbetalinger til puljedeltagere	7.748	6.883
Årets resultat	14.791	-8.277
	144.198	118.427
Puljeresultat (indregnet under kursreguleringer):		
Afgivne gebyrer og provisionsudgifter	1	0
Renteindtægter	-2	-1
Udbytter	128	162
Kursreguleringer	14.664	-8.438
	14.791	-8.277
Note 26: Efterstillede kapitalindskud		
Fastforrentet kapitalbeviser DKK	10.000	10.000
	10.000	10.000
Betalte renter	625	633
Efterstillet kapitalindskud, der medregnes ved opgørelse af kernekapitalen	10.000	10.000
De fastforrentede kapitalbeviser forrentes med en rentesats på 6,25 % p.a. Kapitalbeviserne er uopsigelige fra kapitalejernes side, udløber den 14.07.2026, men kan af Rise Flemløse Sparekasse førtidsindfries fra den 14.07.2021		
Note 27: Eventualforpligtelser		
Garantier m.v.		
Finansgarantier	5.588	7.020
Tabsgarantier for realkreditudlån	136.500	121.846
Tinglysningsgarantier	29.562	12.765
Øvrige garantier	101.224	57.640
	272.874	199.271
Andre forpligtede aftaler		
Uigenkaldelige kredittilsagn	9.530	16.950
SDC udtrædelsesforpligtelse	30.858	28.417
Øvrige forpligtelser	5.154	5.590
	45.542	50.957

Noter

	(i 1.000 kr.)	
	2019	2018
Note 28: Valutaeksponering		
Valutafordeling på hovedvalutaer (netto):		
NOK	233	57
EUR	5.411	2.888
USD	159	190
GBP	122	114
Øvrige	667	750
	6.592	3.999
Aktiver i fremmed valuta i alt	7.400	4.792
Passiver i fremmed valuta i alt	808	793
Valutakursindikator 1 (valutaposition)	6.592	3.999

Valutaindikator 1 beregnes som den største sum af henholdsvis positioner i valuta, hvor Sparekassen har et nettotilgodehavende, og sum af positioner i valuta, hvor Sparekassen har nettogæld. Den største af disse positioner sættes i forhold til kernekapital efter fradrag.

Note 29: Nærtstående parter

Der er ingen nærtstående parter med bestemmende indflydelse på Sparekassen. Øvrige nærtstående parter består af direktionen og bestyrelsen samt nærtstående med disse. Alle transaktioner med nærtstående parter er foretaget på markedsmæssige vilkår. Medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem har personalevilkår.

	(i 1.000 kr.)	
	2019	2018
Lån til ledelsen:		
Direktionen, rentesats (4,65 %)	900	900
Bestyrelsen, rentesats (1,85 % - 11,2 %)	9.945	14.474
Sikkerhedsstillelser:		
Direktionen	800	800
Bestyrelsen	6.065	8.408

Særlige incitamentsprogrammer:

Der er ikke etableret incitamentsprogrammer for Sparekassens direktion eller bestyrelse

Noter

Note 30. Øvrigt anvendt regnskabspraksis

Anvendt regnskabspraksis er, ud over det i note 1 beskrevne, beskrevet nedenfor.

Generelt om indregning og måling

Aktiver indregnes i balancen, når det som følge af en tidligere begivenhed er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde Sparekassen og aktivets værdi kan måles pålideligt.

Forpligtelser indregnes i balancen, når Sparekassen som følge af en tidligere begivenhed har en retlig eller faktisk forpligtelse, og det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå Sparekassen, og forpligtelsens værdi kan måles pålideligt.

Ved første indregning måles aktiver og forpligtelser til dagsværdi. Dog måles immaterielle og materielle aktiver på tidspunktet for første indregning til kostpris. Måling efter første indregning sker som beskrevet for hver enkelt regnskabspost nedenfor.

Ved indregning og måling tages hensyn til forudsigelige risici og tab, der fremkommer, inden årsregnskabet aflægges, og som be- eller afkræfter forhold, der eksisterer på balancedagen.

I resultatopgørelsen indregnes indtægter i takt med, at de indtjenes, mens omkostninger indregnes med de beløb, der vedrører regnskabsåret. Dog indregnes værdistigninger i domicilejendomme direkte i totalindkomstopgørelsen.

Køb og salg af finansielle instrumenter indregnes på afviklingsdagen, og indregningen ophører, når retten til at modtage/afgive pengestrømme fra det finansielle aktiv eller passiv er udløbet, eller hvis det er overdraget, og Sparekassen i al væsentlighed har overført alle risici og afkast tilknyttet ejendomsretten. Sparekassen anvender ikke de nye regler om omklassificering af visse finansielle aktiver fra dagsværdi til amortiseret kostpris.

Virksomhedssammenslutninger

Ved fusionen anvendtes overtagelsesmetoden, hvorefter den nytilkomne virksomheds identificerbare aktiver og forpligtelser måles til dagsværdi på overtagelsestidspunktet. Der tages hensyn til skatteeffekten af de foretagne omvurderinger.

Positive forskelsbeløb (goodwill) mellem kostprisen og dagsværdien af de overtagne aktiver og forpligtelser indregnes under immaterielle aktiver og nedskrives, hvis der opstår værdiforringelse. Negative forskelsbeløb (negativ goodwill) indregnes som en indtægt i resultatopgørelsen.

Omregning af fremmed valuta

Transaktioner i fremmed valuta omregnes ved første indregning til transaktionsdagens kurs. Tilgodehavender, gældsforpligtelser og andre monetære poster i fremmed valuta, som ikke er afregnet på balancedagen, omregnes til balancedagens lukkekurs for valutaen. Valutakursdifferencer, der opstår mellem transaktionsdagens kurs og kursen på betalingsdagen, henholdsvis balancedagens kurs, indregnes i resultatopgørelsen som kursreguleringer.

Noter

Modregning

Sparekassen modregner tilgodehavender og forpligtelser, når Sparekassen har en juridisk ret til at modregne de indregnede beløb og samtidig har til hensigt at nettomodregne eller realisere aktivet og indfri forpligtelsen samtidig.

Resultatopgørelsen

Renter, gebyrer og provisioner

Renteindtægter og renteudgifter indregnes i resultatopgørelsen i den periode, de vedrører. Provisioner og etableringsgebyrer, der er en integreret del af den effektive rente af et udlån, indregnes som en del af amortiseret kostpris og dermed som en integreret del af det finansielle instrument (udlån) under renteindtægter.

Renteindtægter på udlån, der klassificeres som stadie 3, beregnes på baggrund af nettobeløbet efter nedskrivninger. På øvrige udlån beregnes renten baseret på det kontraktmæssige udestående beløb

Provisioner og gebyrer, der er led i en løbende ydelse, periodiseres over løbetiden. Øvrige gebyrer indregnes i resultatopgørelsen på transaktionsdagen.

Vederlag for formidling af realkreditlån for Totalkredit indregnes efter modregningsmodellen. Efter modregningsmodellen indregnes vederlag på tidspunktet for lånets etablering, og vederlag for løbende servicering af låntager indregnes i takt med, at Sparekassen forestår serviceringen, og dermed opnår ret til vederlaget. Totalkredit kan modregne konstaterede tab i realkreditlånets løbetid i de fremtidige løbende provisionsindtægter. Modregning indregnes på tidspunktet for den tabsgivende begivenhed.

Udgifter til personale og administration

Udgifter til personale omfatter løn og gager samt sociale omkostninger, pensioner m.v. til Sparekassens personale. Omkostninger til ydelser og goder til ansatte, herunder jubilæumsgratualer og fratrædelsesgodtgørelser, indregnes i takt med de ansattes præstation af de arbejdsydelser, der giver ret til de pågældende ydelser og goder.

Pensionsordninger

Sparekassen har indgået bidragsbaserede pensionsordninger med hovedparten af medarbejderne. I de bidragsbaserede ordninger indbetales faste bidrag til en uafhængig pensionskasse. Sparekassen har ingen forpligtelse til at indbetale yderligere bidrag.

Andre driftsindtægter

Andre driftsindtægter indeholder indtægter af sekundær karakter i forhold til Sparekassens aktiviteter, herunder fortjeneste og tab ved salg af midlertidig overtagne aktiver.

Andre driftsudgifter

Andre driftsudgifter indeholder udgifter af sekundær karakter i forhold til Sparekassens aktiviteter, herunder bidrag til sektorløsninger samt drift af midlertidig overtagne aktiver.

Noter

Skat

Årets skat, som består af årets aktuelle skat og ændringer i udskudt skat, indregnes i resultatet med den del, der kan henføres til årets resultat, i anden totalindkomst eller direkte på egenkapitalen med den del, der kan henføres til posteringer henholdsvis i anden totalindkomst og direkte på egenkapitalen.

Aktuelle skatteforpligtelser og tilgodehavende aktuel skat, indregnes i balancen opgjort som beregnet skat af årets skattepligtige indkomst reguleret for betalt acontoskat.

Ved beregning af årets aktuelle skat anvendes de på balancedagen gældende skattesatser og –regler.

Udskudt skat indregnes af alle midlertidige forskelle mellem regnskabsmæssige og skattemæssige værdier af aktiver og forpligtelser. Udskudte skatteaktiver indregnes i balancen til den værdi, hvortil aktivet forventes at kunne realiseres, enten ved modregning i udskudte skatteforpligtelser eller som nettoaktiver.

Udskudt skatteaktiver, herunder skatteværdien af fremførselsberettigede skattemæssige underskud, indregnes i balancen med den værdi, aktivet forventes at kunne realiseres til, enten ved modregning i udskudte skatteforpligtelser eller som nettoskatteaktiver til modregning i fremtidige positive skattepligtige indkomster. Det vurderes på hver balancedag, om det er sandsynligt, at der i fremtiden vil blive frembragt tilstrækkelig skattepligtig indkomst til, at det udskudte skatteaktiv vil kunne udnyttes.

Balancen

Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker

Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker måles ved første indregning til dagsværdi og måles efterfølgende til amortiseret kostpris.

Gældsbeviser, der kan refinansieres i centralbanker

Gældsbeviser, der kan refinansieres i centralbanker, måles ved første indregning til dagsværdi og måles efterfølgende til amortiseret kostpris.

Tilgodehavender og gæld hos kreditinstitutter og centralbanker

Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker omfatter tilgodehavender hos andre kreditinstitutter samt Danmarks Nationalbank. Gæld til kreditinstitutter og centralbanker omfatter alene de daglige løbende likviditetsudsving. Tilgodehavender måles til dagsværdi. Gæld måles til amortiseret kostpris.

Immaterielle aktiver

Øvrige immaterielle aktiver består af kunderelationer i forbindelse med fusionen mellem Flemløse Sparekasse og Rise Sparekasse. Kunderelationerne er ved første indregning målt til kostpris og efterfølgende afskrives de løbende over en forventet 5-årig periode.

Noter

Investeringsjendomme

Investeringsjendomme består af ejendomme som Sparekassen har sat til salg og forventer af afhænde. Endvidere består investeringsejendomme også af Flemløse Gl. Kro som benyttes som forsamlingshus i byen.

Investeringsjendomme måles efter første indregning til dagsværdi i overensstemmelse med principperne i bilag 9 til regnskabsbekendtgørelsen. Ændringer i dagsværdi på investeringsejendomme indregnes i resultatopgørelsen.

Domicilejendomme

Domicilejendomme er ejendomme, som Sparekassen selv benytter til administration, filial eller øvrig servicevirksomhed.

Domicilejendomme måles efter første indregning til omvurderet værdi. Omvurdering foretages så hyppigt, at der ikke forekommer væsentlige forskelle til dagsværdien. Ejendommens dagsværdi revurderes årligt på baggrund af beregnede kapitalværdier for de forventede fremtidige pengestrømme. Derudover indhentes ca. hvert 3. år vurderinger af ejendommens markedsværdi fra uafhængige vurderingsmænd.

Stigninger i domicilejendommens omvurderede værdi indregnes under opskrivningshenlæggelser under egenkapitalen. Fald i værdien indregnes i resultatopgørelsen, med mindre der er tale om tilbageførsel af tidligere foretagne opskrivninger. Afskrivninger foretages på baggrund af den opskrevne værdi. Domicilejendomme afskrives over en periode på 50 år.

Øvrige materielle anlægsaktiver

Materielle anlægsaktiver måles ved første indregning til kostpris. Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen, omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen samt omkostninger til klargøring af aktivet indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til at blive taget i brug.

Øvrige materielle aktiver måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger. Der foretages lineære afskrivninger baseret på følgende vurdering af de øvrige aktivers forventede brugstider:

Maskiner og inventar	5 til 10 år
IT-udstyr	3 år

Øvrige materielle anlægsaktiver vurderes for nedskrivningsbehov, når der er indikation for værdiforringelse, og der nedskrives til genindvindingsværdien, som er den højeste af nettosalgsprisen og nytteværdien.

Aktiver i midlertidig besiddelse

Aktiver i midlertidig besiddelse omfatter materielle aktiver overtaget i forbindelse med nødlidende engagementer. Aktiverne måles til det laveste beløb af den regnskabsmæssige værdi eller dagsværdi med fradrag af omkostninger ved salg. Aktiverne er kun midlertidigt i Sparekassens besiddelse og salg vurderes sandsynligt inden for kort tid. Der afskrives ikke på aktiver i midlertidig besiddelse. Aktiver og dertil tilknyttet forpligtelser udskilles i særskilte linjer i balancen.

Eventuel værdiregulering af aktiver i midlertidig besiddelse indregnes i resultatopgørelsen under nedskrivninger på udlån og tilgodehavender.

Noter

Andre aktiver

Andre aktiver omfatter øvrige aktiver, der ikke hører til under andre aktivposter. Posten omfatter positiv markedsværdi af afledte finansielle instrumenter og indtægter, som først forfalder til betaling efter regnskabsårets afslutning, herunder tilgodehavende renter og udbytte. Bortset fra afledte finansielle instrumenter, der har en positiv værdi på balancedagen og som måles til dagværdi, måles regnskabsposten ved første indregning til kostpris og efterfølgende til amortiseret kostpris.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter indregnet under aktiver omfatter afholdte omkostninger, der vedrører efterfølgende regnskabsår. Periodeafgrænsningsposter måles til kostpris.

Indlån og anden gæld

Indlån og anden gæld omfatter indlån med modparter, der ikke er kreditinstitutter eller centralbanker. Indlån og anden gæld måles ved første indregning til dagsværdi, og efterfølgende til amortiseret kostpris.

Andre passiver

Andre passiver omfatter øvrige passiver, der ikke hører til under andre passivposter. Posten omfatter negativ markedsværdi af afledte finansielle instrumenter og udgifter, som først forfalder til betaling efter regnskabsårets afslutning, herunder skyldige renter. Bortset fra afledte finansielle instrumenter, der har en negativ værdi på balancedagen og som måles til dagsværdi, måles regnskabsposten ved første indregning til kostpris og efterfølgende til amortiseret kostpris.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter indregnet under passiver omfatter indtægter, der er modtaget før balancetidspunktet, men som vedrører en senere regnskabsperiode, herunder forud modtagne renter og provision. Periodeafgrænsningsposter måles til kostpris.

Efterstillede kapitalindskud

Efterstillede kapitalindskud måles til amortiseret kostpris.

Øvrige finansielle forpligtelser

Øvrige finansielle forpligtelser måles til amortiseret kostpris, der sædvanligvis svarer til nominel værdi.

Hensatte forpligtelser

Forpligtelser, garantier og andre forpligtelser, bortset fra finansielle garantier og lånetilsagn, der er uvisse med hensyn til størrelse eller tidspunkt for afvikling, indregnes som hensatte forpligtelser, når det er sandsynligt, at forpligtelsen vil medføre et træk på Sparekassens økonomiske ressourcer, og forpligtelsen kan måles pålideligt. Forpligtelsen opgøres til nutidsværdien af de omkostninger, som er nødvendige for at indfri forpligtelsen. Forpligtelser vedrørende personale hensættes med baggrund i de forventede omkostninger.

Hoved- og nøgletal

Hoved- og nøgletal er opstillet i overensstemmelse med regnskabsbekendtgørelsens krav, samt i henhold til Den Danske Finansanalytikerforenings vejledning.